

Vihorinik

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE GOZDNO GOSPODARSTVO SLOVENJ GRADEC R. O.
IN LESNE — LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE SLOVENJ GRADEC P. O.

LETO XXII — ŠTEVILKA 2

9. FEBRUAR 1990

POŠTINA PLAČANA

PROGRAMSKA USMERITEV POSLOVANJA GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC

Celovito in dolgoročno načrtno ter ciljno usmerjeno bomo ukrepali v celotni gozdarski dejavnosti na podlagi usmeritev, podanih v območnem gozdnogospodarskem načrtu, v gozdnogospodarskih načrtih gospodarskih enot in podrobnih gozdnogojitvenih skupin in sečno pravilnih načrtih.

Ivan Tretjak: »Po napornem fizičnem delu se prileže sprostitve ob dobri knjigi«.

Dosledno bomo izvajali dolgoročne gozdnogospodarske, gozdnogojitvene in sečno pravilne načrte. S tem bomo zagotovili trajnost in razvoj večnamenskih gozdov ter njihovih funkcij.

Sodelovali bomo in aktivno vplivali pri usmeritvah in politiki gospodarjenja z gozdovi v Sloveniji.

Vsakodnevne probleme bomo reševali sprotno, v skladu z dolgoročnimi cilji in strategijo razvoja gospodarjenja z večnamenskimi gozdovi.

Ekonomiko gospodarjenja v gozdnem gospodarstvu bomo podredili in vedno znova preverjali iz vidika trajnosti gospodarjenja z gozdovi.

Uveljavljali bomo idejo tržnega gospodarjenja.

Slabšanje rastišč in proizvodne zmogljivosti sestojev zaradi umiranja gozdov nenehno slabšajo naše pogoje gospodarjenja z njimi. V območju je več kot 3/4 vseh gozdov prizadetih zaradi škodljivega delovanja strupenih plinov v ozračju. Razvoj in obstoj gorskega gozda in naših hribovskih kmetij je neposredno odvisen od prenehanja zastrupljanja ozračja s strupenimi plini. Na Koroškem je hribovski kmet ekstenzenčno odvisen od gozda, saj mu ta daje do 80 % vsega dohodka na kmetiji. S propadanjem kmečkih gozdov so ogrožena številna posestva, ki brez gozda nimajo možnosti, da bi preživela.

Zahtevali bomo sanacijo naših najbližjih virov zastrupljanja in se zavzemali za očiščenje strupenih dimnih plinov pri termoelektrarni, tovarnah, privatnih kuriščih in v prometu. Zavzemali se bomo za gradnjo filtrov — čistilnih naprav — pri naših največjih onesnaževalcih, to je Termoelektrarna Šoštanj, Rudnik Mežica, Tovarna ivernih plošč Otiški vrh, Železarna Ravne in drugih.

Uveljavljali bomo odškodnino od onesnaževalcev za kmete gozdne posestnike in za državni gozd.

Izvajali bomo učinkovito varstvo gozdov za zaviranje procesov njihovega propadanja.

Sodelovali bomo z raziskovalnimi organizacijami pri ugotavljanju zdravstvenega stanja gozdov in metodah za učinkovito varstvo.

Dobro in učinkovito bomo sodelovali s kmeti gozdnimi posestniki za celovit razvoj gorskih kmetij in za dobro gospodarjenje s kmečkim gozdom.

V privatnih in državnih gozdovih bomo gospodarili racionalno in strokovno poglobljeno.

Vlagali bomo lastna in združena sredstva v krepitev in razvoj gozdov. Vložena sredstva bomo oplemenitili z nujno potrebnim in poglobljenim znanjem in tako povečali skupni učinek gozdnogojitvenih in tehničnih vlaganj.

Ohranjali in krepili bomo visok strokovni nivo gospodar-

jenja z našimi večnamenskimi gozdovi, za kar smo bili deležni mnogih priznanj tujih in domačih strokovnjakov.

Posebno pozornost bomo namenili vzdrževanju gozdnih cest in zimskega pluzenju, s katerimi omogočamo stalno odprtost kmetij oziroma njihovo povezanost z dolino, ne glede na letni čas.

Kmete bomo vzpodbujali za delo v lastnem ali tudi v sosedovem ter državnem gozdu in jim s tem omogočali dodatni dohodek.

Kmetom bomo svetovali o učinkovitem in pravilnem delu ter skrbeli za njihovo izobraževanje in varnost pri delu v njihovem gozdu.

Krepili bomo sodelovanje med državnim in zasebnim sektorjem lastništva ter s tem zagotovili boljše pogoje za vse kmete v območju, ne glede na lego kmetije.

Skrbeli bomo za kulturno gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic in v največji meri preprečevali škode na sestojih. Prometnice bomo gradili kot doslej le na podlagi kompleksnega načrta, ki obravnava celotno območje. Osnovno mrežo gozdnih prometnic bomo dopolnjevali in postopoma do leta 2000 dosegli načrtovano gostoto.

Za investicije in nujna vzdrževalna dela bomo uporabljali samo lastna sredstva, investirali bomo le toliko, kolikor bomo imeli denarja in samo v najnujnejših primerih najeli tuj denar.

Na področju organizacije bomo iskali take oblike, ki bodo najracionalnejše in bodo motivirale delavce, da se bodo ukvarjali s temeljnimi gozdarskimi vprašanji.

Nagrajevanje bomo uredili po gozdarskih načelih in ne po industrijskih principih kot doslej.

Povečali bomo odgovornost do dela in krepili medsebojno zaupanje. V največji možni meri bomo zagotavljali socialno varnost zaposlenim.

Z doslednim uveljavljanjem osebne odgovornosti, boljšo izrabo delovnega časa in več strokovnega znanja bomo povečali kvaliteto in gospodarnost dela pri vseh članih kolektiva.

Zagotavljali bomo učinkovito varstvo pri delu, delo v največji možni meri humanizirali in s tem olajšali težke pogoje fizičnega dela ter preprečevali nastajanje invalidnosti z vsemi razpoložljivimi ukrepi.

Omogočili bomo optimalno organizacijo pri gospodarjenju v zasebnem sektorju v skladu z zahtevami kmetov in določili zakona o gozdovih ter zakona o zadružništvu.

Negovali bomo dobre medsebojne odnose na vseh nivojih in s tem dosegli večjo pripadnost delovni organizaciji in motiviranost posameznika za njegov lastni in skupni napredek v gozdnem gospodarstvu.

Posebno pozornost bomo posvečali štipendiranju in izobraževanju ob delu in s podiplomskim študijem dosegli sprotni prenos znanstvenih in strokovnih dosežkov v prakso.

Storili bomo vse, da bodo vsi naši posegi v gozdove v skladu z načeli gozdarske etike.

V gozdnem gospodarstvu bomo gospodarili tako, da bomo dosegali optimalne rezultate.

Razvijali bomo individualno ustvarjalnost in inovativnost na vseh področjih dela z motom: »Vsak dan nekaj novega«.

Pri gospodarjenju in poslovanju v gozdnem gospodarstvu bomo razvijali tudi podjetništvo.

Razvijali in negovali bomo poslovno etiko na vseh nivojih gospodarjenja in skrbeli za kvaliteto poslovanja.

Krepili bomo vsako organizacijsko enoto gozdnega gospodarstva in razvijali njeno samostojnost, s tem pa vzpodbujali ustvarjalnost.

Krepili bomo gozdno gospodarstvo kot celoto in spoštovali sprejete dogovore za boljše gospodarjenje.

S skupnimi močmi bomo razvijali in negovali medsebojno zaupanje in pripadnost gozdnemu gospodarstvu, tako med zaposlenimi kot pri kmetih. Tako povezani bomo sposobni optimalno gospodariti z gozdovi v območju, dosegati pozitivne poslovne rezultate v zadovoljstvo vseh, ki delajo v gozdovih in so od njih odvisni.

Hubert DOLINŠEK

GOSPODARJENJE

PLAN KOT PROCES ODLOČANJA

Spremenjeni pogoji gospodarjenja narekujejo tudi precejšnje spremembe v samem postopku planiranja. Potrebno si je zastaviti jasne strateške cilje, argumentirane s podlagami po naslednjih stopnjah:

FEET BACK

→ INFORMACIJE	1
→ IZRAČUNI, KAJ POMENI TO ZA PODJETJE	2
→ OBLIKOVATI CILJE, KAJ ŽELI DOSEČI PODJETJE	3
→ POISKATI STRATEGIJO, KAKO NAJ PODJETJE DOSEŽE CILJE	4
→ UKREPI ZA REALIZACIJO STRATEGIJE	5
→ ANALIZIRATI, ALI JE — PODJETJE NA ZAPRTI POTTI?	6
— DOSEGANJE CILJEV?	7
— POTREBNA PRIMERJAVAV?	8

1. INFORMACIJE

1.1. Analiza realizacije plana v letu 1989

Finančni rezultati poslovanja nam še niso poznani v celoti, zato smo dali poudarek

ostalim poslovnim kazalcem: produktivnosti, doseganju fizičnega obsega proizvodnje in prodaje deležu prodaje v lastni maloprodaji in inženiringu, deležu in rasti izvoza, številu novih artiklov v proizvodnji, gibanju zadolženosti, gibanju zalog, gibanju zaposlenih in izboljšanju kadrovske strukture itd.

1.2. Situacija okolja s posebnim poudarkom na tržno situacijo in razvoj trga

Pričakovan je padec kupne moči na domačem trgu. zaradi velikih podražitev reprovromaterialov v mesecu decembru in januarju je ponovno dohodkovno nezanimiv izvoz. Manj dinarjev v obtoku in pritisk kupcev na daljše plačilne pogoje bo otežilo že tako težko likvidnostno situacijo.

1.3. Analiza konkurence in scenarij ukrepanja

Analiza možnosti in tveganj v povezavi z analizo moči in slabosti pomeni pomemben del strateških odločitev.

2. VREDNOTENJE INFORMACIJ, KAJ TO POMENI ZA PODJETJE?

2.1. Letne tehnološke in kadrovske kapacitete

- 120.000 m³ razreza hlodov
- 110.000 m³ ivernih plošč

- 2.800.000 m² oplemenitenih ivernih plošč
 - 230.000 kos. vratnih kril
 - 140.000 kos. podbojev
 - 600.000 m furniranih oblog
 - 110.000 kos. oken
 - 40.000 kos. polken
 - 120.000 kos. vzmetnic
 - 40.000 kos. tapetniških elementov
- in še veliko dodatnih proizvodov (masivne plošče, profili, omare, front itd.

2.2. Ocena prodaje na trgu

- 90.000 m³ razrez hlodov
- 86.760 m³ ivernih plošč
- 2.460.000 m² oplemenitenih ivernih plošč
- 215.000 kos. vratnih kril
- 138.000 kos. podbojev
- 410.000 m² furniranih oblog
- 70.000 kos. oken
- 29.000 kos. polken
- 90.000 kos. vzmetnic
- 40.000 kos. tapetniških elementov

Iz analize sledi, da kapacitete niso polno zasedene zaradi omejitve na prodajnem trgu (finalni proizvodi), omejitvi pri nabavi (hlo-

(Nadaljevanje na 3. strani)

dovina), dohodkovnosti (izvoz vrat, vzmetnic, iveric itd.). Za polno proizvodnjo bo verjetno prvič ovira tudi možnost finansiranja v Lesni.

3. DEFINICIJA CILJEV — KAKO ŽELI PODJETJE DOSEČI CILJE?

Strateški cilji poslovanja Lesne so obdelani in so bili ob sprejemanju nove organizacije ponovno dopolnjeni in verificirani. Ocenjujemo, da če ne bomo poslovanja takoj in energično izboljšali, je vprašanje doseganja cilja polne zaposlitve za vse delavce Lesne. V tej situaciji je potrebno nekatere cilje na novo definirati. Pri tem moramo izhajati iz tržne in profitne orientacije. Primerjava z Evropo kaže, da moramo zelo dvigniti produktivnost, merjeno s prodajno vrednostjo na zaposlenega. Tega pokazatelja ne moremo izboljšati samo z boljšim delom v neposredni proizvodnji, ampak tudi z boljšim delom vseh ostalih služb (razvoj, nabava, prodaja, itd.) in predvsem z menjanjem podjetniške filozofije do kooperacij.

5. STRATEGIJA ZA DOSEGO PODJETNIŠKIH CILJEV

Poslovanje podjetja sestavljajo veliko, včasih tudi za oko nepomembnih aktivnosti. K uspešnemu delu pripomore vsaka smiselna aktivnost v proizvodnji, razvoju, prodaji, nabavi, finančah, izobraževanju kadrov itd.

Vsem področjem bomo posvetili potrebno pozornost, za vsako morajo vodje v sodelovanju z zaposlenimi izdelati plan aktivnosti. Želimo bi pa opozoriti na nekaj izredno pomembnih strateških polj: 1. kvaliteta in uporabnost produkta, 2. proizvodni program in vpeljava novih programov v proizvodnjo, 3. orientacija na kupce in distribucija, 4. ustrezna politika marketinga — zmanjšati prodajo z niskimi cenami in povečati uporabo politike »niš«, 5. povečati produktivnost, merjeno v DIN-DM/zaposlenega, 6. preko sistema motivacij in inovacij aktivirati kadrovske potencial — dodatno funkcionalno izobraževanje, 7. aktivirati izvedene investicije v skladu s planom v investicijskih progra-

mih (TIP, TSP), 8. nadaljna izgradnja celostne podobe Lesne in ustrezno komuniciranje s tržiščem — reklama.

5. UKREPI ZA REALIZACIJO STRATEGIJE

Ti ukrepi so glavni — številčni del plana. Ker še niso v celoti usklajeni, jih na tem mestu ne bi naštevali. O njih bomo podrobneje pisali v naslednji številki internega glasila.

6. ANALIZA ALI JE PODJETJE NA PRAVI POTI?

Ali dosegamo postavljene cilje? To nalogo moramo izvajati med celim poslovnim letom. Obvezna je občasna korekcija ukrepov in redefiniranje ciljev. Plan in controlling sta sestavni del poslovnega procesa. Zavedati pa se moramo, da so jasno in razumno postavljene cilji (plan) osnovni pogoj za uspešno poslovanje.

Planski sektor

LESNA V 16 LETIH

Na zadnjem občnem zboru delavcev DSSP LESNE, ki je bil ob koncu decembra lani, je Tone Potočnik pripravil poročilo o 16-letnem skupnem delu gozdarjev in lesarjev. Objavljam ga v nekoliko skrajšani obliki.

V združeni dejavnosti gozdarstva in lesarstva na področju štirih občin koroške krajine smo v teh 16 letih vsak na svojem delovnem mestu soustvarjali in doprinesli svoj delež, da je bila ekonomska in finančna sposobnost obeh podjetij dobra. Višala se je stopnja predelave domače surovine. Z naložbami smo naredili marsikaj. Posodobljeni so vsi obrati Lesne, novi so objekti in naprave v gozdarstvu. 780 km je bilo gozdnih cest ob združitvi, danes te ceste segajo v vse gozdove in zaselke in jih je skupaj preko 1.800 km, številna je transportna in spravilna mehanizacija, sodobne delavnice, teče proizvodnja štirih žičnic itd. Les se odpremlja in strokovno sortira preko novih mehaniziranih skladišč. Lahko ugotovimo, da je do popolnosti razvito sodelovanje s kmeti, ne samo s cestami, tudi s telefoni so povezani z nami. Vsa leta smo skrbeli in intenzivno pridobivali strokovni kader.

Pred združitvijo je proizvodnja v lesarstvu tekla na štirih žagah in treh tovarnah, danes skupaj na 9 lokacijah — v štirih žagah in petih tovarnah. Postalni smo velika firma, specializirani smo za stavbno pohištveno industrijo in eden najpomembnejših in upoštevanih proizvajalcev iz te dejavnosti v Jugoslaviji. Smo na četrtem mestu med slovenskimi lesarskimi delovnimi organizacijami. Žaga razžaga vso razpoložljivo hlodovino — do 120.000 m³. V TIP proizvajamo 100.000 m³ ivernih in 3.000.000 m³ oplemenitenih plošč. V Pamečah, kjer je pred združitvijo tekla proizvodnja panelnih plošč, prej celo proizvodnja kuhinj, izdelamo danes ca 120.000 kom furniranih podbojev (ob združitvi smo jih izdelali 30.000 kom), izdelamo letno tudi 600.000 m³ furniranih oblog.

V Prevaljah, kjer je v letu 1974 ob združitvi tekla proizvodnja pohištva in klasičnih oken ter ogrodij za kavče (32.000 kom), danes proizvajamo le furnirana vratna krila (210.000 kom) in klasična vratna krila preko 20.000 kom.

V Radljah na starih lokacijah smo pred združitvijo izdelali ca 30.000 klasičnih in

10.000 kom intro in izolir oken, danes proizvodnja oken v novih modernih halah in strojih znaša 120.000 kom oken, ca 40.000 kom polken, preusmerjamo pa se na proizvodnjo še raznih masivnih plošč, elementov in lamelnih vrat. Nova oprema se je Lesni priključila šele konec leta 1974 — tam je bila proizvodnja na višini 15.000 kom kavčev in 3.000 kom ostalih garnitur, danes pa na novih strojih izdelamo do 15.000 kom sedežnih garnitur in skoraj 100.000 kom vzmetnic.

Izvoz je bil leta 1974 na višini 5 milijonov, danes dosega že 20 milijonov \$. S širitvijo proizvodnje smo morali temu prilagajati tudi komercialne službe. Leta 1979 je bil formiran TOZD Blagovni promet, ki je nenehno po domovini širil tudi svojo mrežo potnikov, predstavništev in prodajal, ki jih imamo danes v Beogradu, Splitu, Šibeniku, Prištini, Travniku, Zagrebu, Čaku, Temerinu, Novem Sadu, Skopju, Ljubuški, Podujevo, Tetovo, Ljubljani. Preko lastnih prodajal prodamo danes že preko 40 % naših proizvodov na domačem tržišču. Iz leta v leto se veča tudi izvoz.

V letu 1980 smo ustanovili interno banko lesne, ki konec tega leta po zakonu preneha poslovati. IB je v tem času s 35 zaposlenimi v zadovoljstvo svojih članic uspešno opravljala svojo dejavnost.

Delovna skupnost strokovnih služb je bila ustanovljena ob združitvi GG in LIP z namenom, da opravlja naloge, ki so skupnega pomena. V svojem sestavu je imela izobraževalni center, taksacijo, razvoj lesne dejavnosti in za potrebe cele Lesne gospodarila in upravljala tudi s počitniškimi domovi in enotami.

Delovna skupnost je bila organizirana v sedem notranjih enot (vodstvo, gozdarski sektor, lesarski sektor, računovodski sektor, sektor za organizacijo in AOP, plansko analitski sektor in kadrovske splošni sektor).

Vse do leta 1980 DSSP ni imela svojega vodje in je to nekako sočasno opravljal vsakokratni tedanji generalni direktor Lesne sam. Potrebe pa so pokazale, da tudi taka skupnost, ki šteje že skoraj 200 zaposlenih, potrebuje to službo in tega koordinatorska.

Do leta 1981 je Lesno in tako tudi DSSP vodil generalni direktor, ki je vse od združitve pa do leta 1978 bil tov. Gornjec Janez, za

njim pa je to dolžnost do konca leta 1980 opravljal tov. Peter Planinšec.

S 1. 1. 1981 Lesna preide na novo organiziranost in jo od tega dne dalje vodi kolektivni poslovodni odbor — KPO — s predsednikom Petrom Planinšcem in člani Tonetom Potočnikom, Hubertom Dolinškom, Angelco Vrbnjak.

Istočasno, z uvedbo teh sprememb, se v DSSP oblikuje delovno mesto — vodje DSSP — kot disciplinskega in organizacijskega koordinatorskega vseh že prej navedenih služb in dejavnosti. To mesto prvi opravlja Gornjec Janez, z odhodom tov. Gornjeca v pokoj začasno to mesto v letu 1982 prevzame Zmago Pariš in ga vodi do 1. 1. 1983, ko je na te naloge po razpisu imenovan tov. Potočnik.

Prvi KPO organ je svoje posle opravljal do konca februarja leta 1982, ko je manj zaradi težav, ki so bile v TSP Radlje — ali pa samo zaradi teh (mislim, da so bili pa še tudi drugi vzroki) na lastno pisno prošnjo prenehal delovati in je na čelu Lesne in preimenovanega KPO v PO Lesne to dolžnost začasno sprejel tov. Hrabro Sterdin in člani Savinek, Dolinšek, Vrbnjak. Po enem letu delovanja iz PO odide tov. Savinek, ki ga nadomesti tov. Miroslav Čas. Po odhodu tov. Strdina, ki je le začasno opravljal kot vršilec dolžnosti predsedniško mesto v PO Lesne, pa to dolžnost prevzame leta 1983/84 tov. Mitja Horvat. V PO pride v tem času tudi do zamenjave, da namesto tov. Angele Vrbnjak postane članica PO tov. Miheljakova. PO v sestavi Horvat, Čas, Dolinšek in Miheljak opravlja svoje delo v drugem mandatnem obdobju, ki je na podlagi sprejetja Zakona o podjetjih in že nekaterih poprejšnjih analiz prišlo do reorganizacije Lesne.

Znotraj DSSP v tem času ni prišlo do organizacijskih sprememb. Največ menjav je bilo v lesarskem sektorju. V tem času so ga vodili: Baškovič, Pirkmaier, Dretnik in sedaj tov. Jože Stre. Menjava je bila le še v KSS, ko je po odhodu tov. Štraserja v pokoj, to mesto prevzel tov. Penec in v sektorju za organizacijo in AOP, ki je bil na lastno željo premeščen tov. Izak in je njegovo mesto prevzel tov. Mladen Potočnik.

Pa še nekaj besed o številu zaposlenih. V tem času se je v gozdarstvu število zaposlenih zmanjšalo od 861 na 828 ali za 33 delavcev. V lesni industriji pa povečalo od 1401 na 2030 ljudi ali za 629 delavcev. Danes je v obeh dejavnostih od skupnega števila 2858 zaposlenih 1041 ženski in 1817 moških.

Ob združitvi je v DSSP prešlo iz GG 69, iz

(Nadaljevanje s 3. strani)

LIP pa 72 ljudi, tako je DSSP ob formiranju štela 141 zaposlenih.

DS Interna banka je štela ob ustanovitvi 36 ljudi, to število se vse do danes ni bistveno menjalo.

Blagovni promet šteje danes skupaj 221 ljudi, od tega 136 moških in 85 žensk.

Delovna skupnost skupnih služb je pred delitvijo na gozdarstvo in lesarstvo štela 207 ljudi, od tega 81 moških in 126 žensk, ali danes v že ločenih službah jih je 100 pri GG in 107 + 22 = 129 v lesarstvu, z všteti sodelavci IB, vendar pri lesarstvu še brez ljudi iz Blagovnega prometa.

V teh enotah so vseskozi delovale tudi DPO, kjer je bilo dogovorjeno, da so vseskozi delali sindikat, ZK in mladinska organizacija skupaj v DSSP in IB, le Blagovni promet je imel vse ločeno.

V DSSP in IB so delali ločeno tudi samoupravni organi, t. j. delavska sveta s svojimi odbori in komisijami.

Predsedniki delavskega sveta DSSP od leta 1974 do danes so bili: Japelj Marija, Jurhar Drago, Komljanec Janez 2 ×, Štern Darko, Oprešnik Ana 2 ×, Zagorc Drago in Grešovnik Mirko.

Osnovno organizacijo sindikata so v preteklih letih vodili naslednji predsedniki izvršilnega odbora: Vergles Cveta, Sekirnik Metod, Križan Drago, Cokan Bojan, Oprešnik Ana 2 ×, Mihelj Ernest, Andrej Hinko, Oto Angela in Kresnik Tone. Vsa leta uspešno deluje v okviru sindikata služba vzajemne pomoči, ki jo trenutno vodi Ivanka Poberžnik.

Vseskozi so uspešno delale tudi komisije in odbori delavskega sveta, ki so sproti reševali vso problematiko in skrbeli za dobre medsebojne odnose. Čeprav delo vedno ni

bilo prijetno, pa le lahko ugotovimo, da so ga vsi opravljali vestno in po svojih najboljših močeh v zadovoljstvo velike večine tu zaposlenih. Lahko ugotovimo, da imamo praktično zadovoljivo rešena stanovanjska vprašanja, morda ne v celoti glede velikosti željnih stanovanjskih površin, vendar smo v zadnjem času celo drugim odstopili začasno prazne garsonjere, eno pa imamo še danes nezasedeno.

V zadovoljivem številu smo lahko koristili naše počitniške kapacitete, saj smo bili med tistimi v Lesni, ko smo v sorazmerju koristili največ kapacitet. Poskrbeli smo tudi za primerno urejene delovne pogoje in v okviru finančnih možnosti posodabljali pisarniško opremo in delovne pripomočke. Socialno in ostalo problematiko smo sproti zadovoljivo reševali.

Tone POTOČNIK

OBISK NA PETROVI KMETIJI NA VIČU

S PRIDNIM DELOM SO VIDNI TUDI USPEHI

Danes je vse več mladih fantov in deklet, ki se odločajo, da zapustijo »šiht« in se vrnejo nazaj na zemljo. Eden takih je tudi Dušan Kudrnovsky iz Viča pri Dravogradu. Spoznal je, da se s pridnim delom in vstrajnostjo lahko živi tudi na kmetih. Tudi on je eden tistih, ki je po 23 letih dela odšel na kmetijo ter jo prevzel.

»Res je. Pred dobrimi petimi leti sva se z ženo Jožico odločila, da bova tu na Viču prevzela od tete Petrovo kmetijo. To se je tudi zgodilo in danes na kmetiji, ki je velika 22 ha, uspešno gospodariva. Začetki so bili seveda bolj težki, pa vendar moja želja in želja žene Jožice je bila, da kmetijo postaviva na noge. Danes kot vidite, imamo kaj pokazati. S tem, da smo adaptirali hlev ter nakupili potrebne kmetijske stroje in v hlev postavili 15 glav živine, pa nikakor ne mislimo pri tem obstati. Imamo svoj razvojni program, katerega pa mislimo razširiti poleg kmetijstva še na dopolnilno obrt žagarstvo. Trenutno je naš glavni dohodek seveda sedaj prireja mleka, vendar pa kot sami veste, mleko ima še vedno nizko ceno in s tem niti stroški niso v celoti plačani. Vsekakor pa na kmetiji moraš nekaj proizvajati, da imaš vsaj deloma poplačan trud.«

Omenili ste, na kmetiji boste v bodoče vlagali precejšnja sredstva v dopolnilno dejavnost žagarstva in predelave lesa. Postavili ste moderno žago. Zakaj ste se odločili prav zato?

»Z lastnimi sredstvi smo postavili žago, za katero lahko rečem, da je sodobna. Srečo pa imam tudi v tem, da imam zeta, ki ima izredno voljo in veselje do tega dela. Iz Avstrije smo uvozili polnojarmenik, ki v osmih urah razreže 40 m³ hlodovine. Poleg tega imamo predelavo lesa, saj izdelujemo stenske in stropne obloge, ladijski pod, polokroglice in brune, seveda po želji kupca.«

Omenili ste tudi, da boste svojo dopolnilno obrt še razširili. Za kakšno razširitev pa gre?

»Poleg polnojarmenika, ki ga uporabljamo že sedaj, bomo postavili še enega in to manjšega, na katerem bomo lahko opravljali razrez hlodov do 50 m. V načrtu imamo tudi ureditev sušilne naprave, ki naj bi imela linijo od surovine do finalizacije. Vsekakor pa bomo razširili tudi predelavo. Takšen je torej naš načrt, katerega pa bomo uresničili le s pridnim delom, v katerem vidimo tudi uspeh...«

F. JURAC

Na ta polnojarmenik lahko razrežemo hlodovino čez 60 cm

PRODAJA V JUŽNIH REPUBLIKAH

Po srbski gospodarski zapori so tudi v Lesni bolj pozorno spremljali prodajo svojih izdelkov v južnih republikah Jugoslavije. V Srbiji, na Kosovu in v Makedoniji prodajo letno kar od 15 do 25 % proizvodov, največ v prodajalnah v Beogradu in Temerinu. Beograjska prodajalna upravlja še poslovalnico v Čačku, trgovina Pameče pa ima svoje poslovalnice v Tetovu v Makedoniji ter v Podujevu na Kosovu. V Srbiji ima Lesna še 10 inženiringov, 7 v Beogradu in 3 v Novem Sadu.

Rezultati prodaje kažejo, da je promet v ožji Srbiji padel v januarju letos. V Lesni ocenjujejo, da so to samo prehodne težave. Na upadanje prodaje ne vpliva le politična situacija, temveč predvsem cene, ki so višje, kot pa so cene za enake proizvode v srbskih ali

bosanskih podjetij. Višjo ceno opravičujejo z boljšo kvaliteto izdelkov. Sicer pa januar ni mesec, ki bi bil reprezentančen za ugotavljanje določenih pojavov na tržišču, ker je izrazito nesezonski mesec.

Morebitno nadaljnje slabšanje prodajnih pogojev na omenjenih trgih bodo reševali s prodajo preko zasebnih trgovin, ki jih je že nekaj na Hrvaškem, v Bosni in v Sloveniji.

Sicer pa imajo vse prodajalne in inženiringi plan prodaje glede na število zaposlenih, ki ga morajo doseči, da bodo lahko dobili predvidene plače. Ne glede na politične dogodke mora vsaka trgovina izpolniti plan in doprinese del k skupnemu rezultatu Lesne.

I. Robnik

VEČNAMENSKI MIKRORAČUNALNIŠKI SISTEM PCSD — EMD

V letu 1989 smo uspešno končali izvedbo projektne naloge »Elektronsko merjenje dolžin ivernih plošč«, v kateri so sodelovali: Danilo Ranc, dipl. ing., Zdravko Pijovnik, ing. el., Anton Pečovnik, Marjan Meh in dva zunanja sodelavca.

Za lastne potrebe smo razvili večnamenski kontrolni sistem PCSD — EMD (proces kontrol statistic data — elektronsko merjenje dolžin), ki pa je zasnovan tako, da ga je možno uporabiti za različne vrste spremljanja podatkov v proizvodnji.

Glavne funkcije in opis naprave PCSD — EMD

V proizvodnji ivernih plošč je dolžina plošč na oblikovalni liniji pomemben podatek, ki ga je potrebno zaradi morebitnih napak in škode redno spremljati. Posledica nepravilne dolžine so višji stroški proizvodnje, slabša kvaliteta robov v primeru krajših plošč. Z ročnim merjenjem oz. z merjenjem dolžine plošče le ob jemanju laboratorijskega vzorca je kontinuirano merjenje zelo nujno. Kontinuirano merjenje plošč nudi naslednje prednosti:

- hitro ukrepanje v primeru variiranja dolžin
- možnost spreminjanja dolžin po etažah
- možnost statistične obdelave podatkov
- humanizacija dela
- možnost odkrivanja vzroka variiranja dolžin
- izboljšanje kvalitete robov
- velika natančnost meritve

Naprava PCSD — EMD vam omogoča kontinuirano spremljanje dolžin z naslednjimi statističnimi funkcijami:

- stalni prikaz dolžine tekoče plošče na displeju
- povprečje dolžin po etažah
- variabilnost dolžin po etažah
- zaporedno številko plošče
- zgorjnjo in spodnjo mejno vrednost

- nastavitev in prikaz ure
 - število komadov po izmenah za prejšnji dan in število komadov v tekočem času
 - nastavitev željene vrednosti dolžine
 - povprečje dolžin v zadnji uri
- Naprava v primeru odstopanj javlja napako in na to opozori posluževalca z zvočnim signalom.

Naprava je zasnovana tako, da poleg že omenjenih funkcij omogoča tudi:

- komunikacijo s centralnim računalnikom
 - možnost izpisa vrednosti oz. poročil na printer
 - možnost nadgradnje statističnih funkcij po želji naročnika
- Naprava je prilagojena obratovalnim pogojem v proizvodnji ivernih plošč in sestavljena iz naslednjih elementov:
- mikroračunalniška procesna enota
 - enkoder
 - senzor
 - latch
 - opto vmesnik

PCSD — EMD omogoča v proizvodnji velike prihranke in sicer se ob upoštevanju letne proizvodnje izplača:

- ob preprečitvi 5. urne proizvodnje prekratkih plošč
 - v mesecu dni v primeru skrajšanja ivernih plošč za 10 mm
- Ocena letnih prihrankov ob aplikacijah v TIP Otiški vrh znaša ca 100 000 DM.

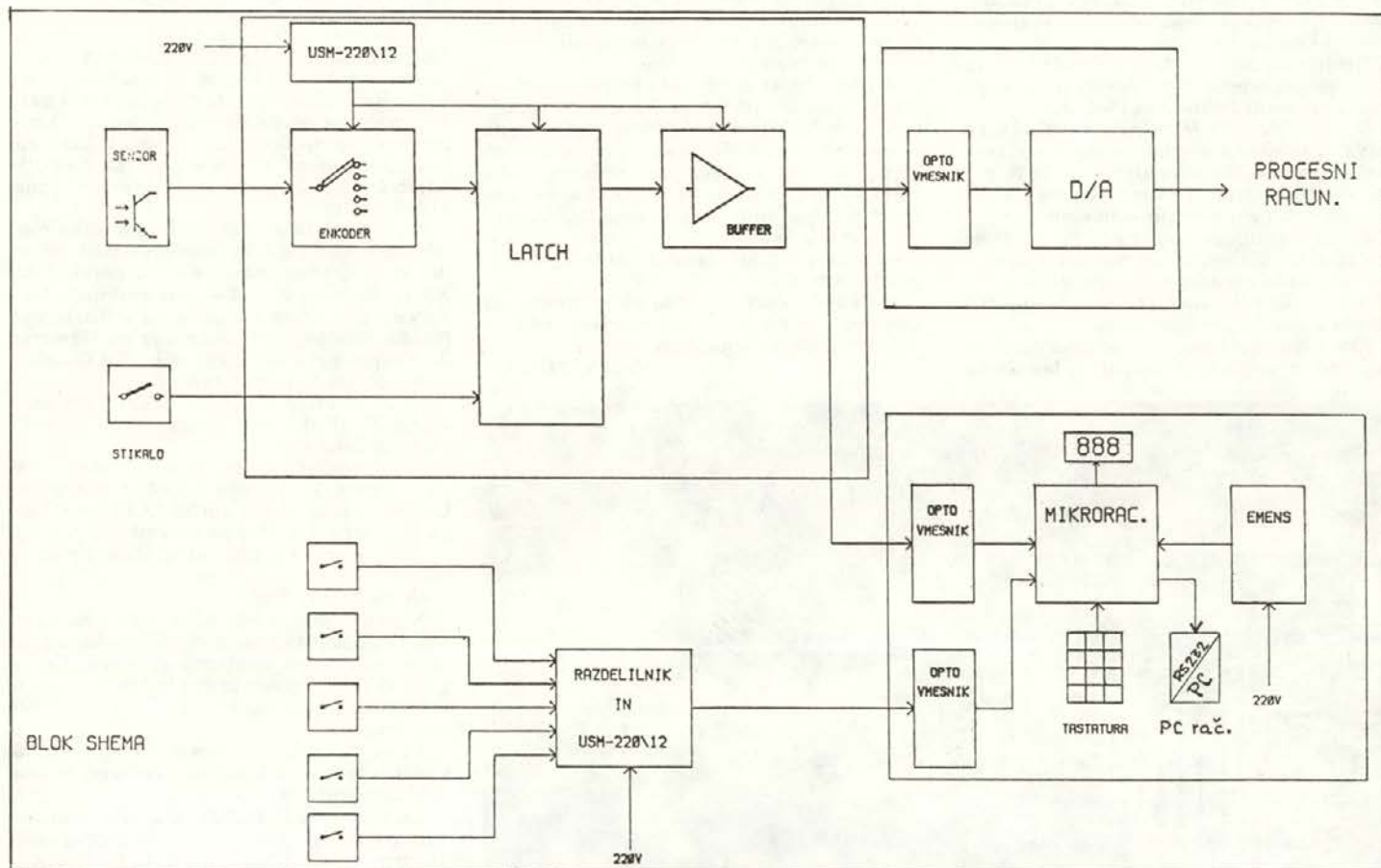
Zajemanje mehansko merjenih karakteristik je v procesu procesne informatike najzahtevnejše in prvi korak, ki predstavlja temelje za izgradnjo informacijskega sistema.

Opisana naprava PCSD — EMD je samo ena od možnih oblik uporabe, saj jo je možno uporabljati za različne namene v lesni industriji in drugod, kjer je potrebno beležiti podatke o pomembnejših parametrih v proizvodnji.

Možnost uporabe:

- merjenje dolžine ali širine v žagarski industriji
 - spremljanje števila hlodov na vhodu in števila desk na izhodu
 - merjenje dimenzij in štetje elementov v pohištveni industriji
 - spremljanje podatkov na sortirnih linijah
 - izpis izmernih poročil
- Izmerjene parametre in podatke je možno računalniško obdelati in jih v poljubni obliki izpisati v izmernih ali dnevnem poročilu.

Zdravko Pijovnik

V okviru mednarodnega poslovno-tehničnega sodelovanja smo obiskali firmo Integral, znana proizvajalca oken iz Neustadt/Donau Mühlhausen v ZRN.

Z Integralom že nekaj časa uspešno sodelujemo na področju proizvodnje oken in ostalih izdelkov iz programa Lesne. Lastnik firme, gospod Hans Ingerl nas je seznanil z delovnim procesom izdelave maloserijske proizvodnje oken ter z materiali za končno obdelavo oken. Razložil nam je tudi organizacijo takega obrata, vodenje ter predstavil avtomatsko obdelavo podatkov preko računalnika.

Jože Stres

HOTEL »MU«

V Plešivcu uspešno napreduje gradnja hotela »MU« kljub delegatskemu vprašanju zboru združenega dela občinske skupščine Slovenj Gradec.

Tozdu Gozdarstvo Slovenj Gradec je zaupano gospodarjenje z gozdovi v gozdno gospodarski enoti Pohorje in Plešivec.

Naselje Plešivec je manjša kmetijska enklava in nekdanje gozdarsko naselje v kompleksu gozdov Plešivca. Istočasno je ta predel vodni rezervat za mesto Slovenj Gradec — zavarovan z občinskim odlokom.

Zaradi zgornjega se opravičeno sprašujemo in razmišljamo, ali so nameni za obnovo hleva in nadaljno adaptacijo (govori se o prehodnem »turističnem« objektu za tujce) v skladu z družbenim interesom.

Kot mejaši mislimo, da smo upravičeni do popolne in uradne informacije o bodoči na-

menski uporabi dosedanjega »hleva«, zlasti v zvezi z vplivom na vodo, cesto, kmetijska in gozdna zemljišča in nenazadnje nekontrolirano prihajanje in postopanje nepoznanih tujih oseb v tem predelu.

Ali bo objekt služil nekdanjemu namenu ali ne, presodite po fotografiji sami, dragi občani in bralci Viharnika! Povemo lahko le, da objekt leži neposredno nad izviri Suhodolnice oz. slovenjegraškega komunalnega vodovoda, za kar velja občinski »odlok o varstvenih pasovih vodnih virov na območju Suhega dola« iz leta 1987 z določbo: prepovedana je gradnja novih gospodarskih stanovanjskih in počitniških objektov itd.

Na koncu sicer ni važno ali se spoštujejo predpisi! Važno je le, kaj pijemo v vodi iz slovenjegraškega vodovoda.

Vida VRHNJAK

TUDI SENCA NEKAJ STANE

Spomladi bo morda kdo le pogrešal zeleno zaveso ob Suhodolnici pri hlevih Kmetijske zadruge TZO Ledine v Starem trgu. Na jesen 1989 je namreč Kmetijska zadruga TZO Ledina posekala topolov nasad, ki je bil financiran leta 1968 iz biološke amortizacije gozdnega obrata Slovenj Gradec. Sadnjo topole je izvedla Vodna skupnost Celje pod vodstvom ing. Cirila Jenka. Posajeno je bilo 800 dom sadik 2/3 topole klon 45/51 in 476 po preklu iz severne Italije. Sadnja je bila izvedena v razdalji 7 x 7 z namenom, da se še naprej vrši košna pašna proizvodnja na isti površini. Skupni stroški sadnje so takrat znašali takratnih 23.000,— din ali 20 takratnih povprečnih osebnih dohodkov Gozdarskega obrata Slovenj Gradec (po podatkih gozdarske kronike za leto 1968).

V svoji 21-letni življenjski dobi nasad ni bil deležen kakšne posebne nege. Le enkrat je bilo izvršeno obžaganje suhih vej. Drevje pa je istočasno služilo za pritrjevanje žice za čredinke in predvsem za senco zadržnim molznicam. Nasada ni bilo treba redčiti, saj je bila že sadnja načrtovana za dvonamensko koriščenje površin, tudi uspeh sadnje ni bil 100 %: veliko topole se je posušilo, predvsem zaradi poškodb po paši in vetru. Nekaj drevje je bilo posekanih zaradi oviranja pri košnji in transportu, nekaj pa so tudi sosedje rabili za drva (čista neblagovna proizvodnja).

Kljub vsem življenjskim viharjem pa je končni posek v novembru 1989 le dočakalo 329 topol, ki so dala 296,85 m³ neto mase ali 337 bruto. To pomeni, da je imelo povprečno drevo 1,02 m³ bruto mase in da je znašal povprečni letni prirastek vsega nasada 16 m³ bruto brez upoštevanja neevidentiranih vmesnih izpadov zaradi sušenja in raznih slučajnih pripadkov.

V decembru 1989 je Kmetijska zadruga TZO Ledina Slovenj Gradec prodala to topolovino raznim obrtnikom embalažnih izdelkov v Radljah in Slovenj Gradcu. Sorazmerno lepa cena po m³ 350 din je bila pri končnem obračunu sicer znižana zaradi številnih kovinskih tujkov v lesu (ograje za živino!). Kljub temu je bila dosežena povprečna cena 310 din za m³.

Na hitro bi lahko nekdo sklepal, kako rentabilna naložba je bil ta topolov nasad: posadiš sadike, vmes paseš živino, posekaš ca 300 m³ in iztržiš 92.164,— konvertibilnih din!

Naša gozdarska računica pa je naslednja (zaradi primerljivosti osnovana na razmerju do povprečnega osebnega dohodka Gozdarskega obrata Slovenj Gradec):

— za osnovanje nasada v letu 1968 smo vložili 23.000 din ali takratnih 20 povprečnih osebnih dohodkov,

— pri prodaji topolovine v decembru 1989 pa je Kmetijska zadruga TZO Ledina Slovenj Gradec iztržila 92.164 din ali 23,4 povprečnega osebnega dohodka za december 1989.

— (pri tem pa še niso odbiti stroški poseka itd.)

In zaključek!

Nasad topole je bila čista negativna naložba za gozdarstvo in tujec v koroškem prostoru, enako kot muflon v gozdovih Uršlje gore, ki je bil vnešen le dve leti prej. Načrtovalci obeh popestritev so verjetno predvidevali drugače!

Le če bi znali ovrednotiti senco, ki so jo koristile molznice Kmetijske zadruge, bi bila računica drugačna.

Za tolažbo pa: morda smo zato ohranili I ha naravnega gozda! (V stilu propagande Tovarne celuloze Krško.) Vida VRHNJAK

LEPO VAS PROSIMO . . .

Gozdarji lepo prosimo vse prebivalstvo, še posebej kmete, da v sedanjem sušnem zimskem obdobju ne požigajo travnišč in suhljadi.

Če že res ne moremo brez požiganja, potem upoštevajmo vsaj to: **NIKOLI NE POŽIGAJMO TAKRAT, KO RADO GORI, TEMVEČ TAKRAT, KO VARNO GORI.**

Zadnjih nekaj let je zimsko obdobje bolj suho kot spomladansko. Temu vzporedno se pojavljajo tudi gozdni požari. Lanskega decembra smo imeli na našem območju dva in enega tudi v letošnjem januarju. Včasih so se prvi požari pojavljali šele v mesecih suhe pomladi, zdaj pa jih je večina pozimi.

Vreme je čez dan toplo in suho. Čisto razumljivo in prav je, da zdaj, ko imajo kmetje največ prostega časa za čiščenje travnikov in pašnikov, to počnejo. Prišli so časi, ko moramo poskrbeti za vsak kvadratni meter trav-

nika ali pašniške površine, da nam bo čez poletje čim več koristil. Prav je, da dračje znosimo na bližnjo grobljo ali drugo mesto, kjer nam ne dela napoto. Vendar tega ne storimo, temveč takrat, ko je najbolj suho, to zakurimo. Prav tako počnemo to s suho nepopašeno travo na strmih pobočjih in v hipu spreminjamo take strmine v pogorišča. Niti močnega vetra ni potrebno, pa je požar že v gozdu ali v najbolj tragičnem primeru celo na domačiji. Če že zaradi tradicije požiganja ne moremo pustiti suhljadi brez ognja, potem, prosimo, skurite te odpadke vsaj takrat, ko je to varno. Izgleda, da nekateri pri takšnem požiganju uživajo, kot pri hazardnih igrah, češ morda pa le ne bomo zakurili cele planine, poskusimo, saj se ne bo zgodilo nič. Največkrat se res ne zgodi nič, tu in tam se pa. In kaj potem? — Milica, sodnik, privoščljivost soseske, kazni . . .

Na nevarnost opozarjamo tudi otroke, ki jim igre z ognjem v naravi sploh ne moremo zameriti, lahko pa jim z vzgojo tako nesrečo preprečimo. Saj jim vendar želimo dobro, kajne?

ANDREJ ŠERTEL

OGNJENI ZUBLJI ZDIVJALI V GOZD

Na meji med dravograjsko in radeljsko občino ter streljaj od državne meje je velik požar uničil stanovanjsko hišo Ruperta Šajherja iz Velke 13 na Kozjem vrhu. Zaradi sunkovitega vetra pa se je požar s stanovanjske hiše hitro razširil na bližnji gozd, tako da je gorelo na površini 2,5 hektarja, zgorelo je nekaj lesa in podrastje. Takoj po izbruhu požara je akcija hitro stekla in na pogorišče je kmalu prispelo 30 članov gasilskih društev Dravograd, Prevalje, Muta, Radlje ob Dravi, Črneče in Slovenj Gradec. Sodelovali pa so tudi poklicni gasilci iz Raven na Koroškem. Skupno se je z ognjenimi zublji spopadlo preko 70 ljudi, v gašenju pa so sodelovali tudi gozdarji in sosede. Gašenje požara je potekalo v težkih razmerah, delo pa je zelo oviral veter in gasilci so morali pri gašenju uporabljati tudi maske. Ker pa na tem področju ni dovolj vode, so gasilci na požarišče pripeljali šest cistern vode in nekaj čez poldne jim je uspelo požar lokalizirati le nekaj deset metrov od državne meje. Hitro in uspešno gašenje pa je tako preprečilo še večjo škodo, saj bi se bil požar lahko razširil tudi na avstrijsko stran.

Ker pa je družina Ruperta Šajherja ob požaru ostala brez strehe nad glavo, je solidarnostna akcija v dravograjski občini že stekla in bodo prizadeti družini kar najhitreje pomagali.

Predvidevajo, da je ogenj izbruhnil zaradi dotrajanega dimnika ali električne napeljave. F. Jurač

Pri gašenju na Kozjem vrhu so se izkazali tudi gozdni delavci.

Foto: F. Jurač

V mežiško lovsko gojitvenem bazenu so se v lanskem letu pri gamsih pojavile garje. Garjavnost gamsov lovce izredno zaskrbljuje, zato so se lovci mežiškega in slovenjegraško-lovske gojitvenega bazena sestali na Prevaljah, kjer so skupno z veterinarji spregovorili o tej bolezni gamsov. Da bi preprečili vsaj delno garjavnost gamsov, bodo povečali odstrel. Na razgovor pa so povabili tudi docenta dr. Andreja Bidovca iz Veterinarske fakultete v Ljubljani ter predstojnika zoologije in patologije divjadi.

Foto: F. Jurač

Dopisuj
v glasilo

DELOVNI KOLEDAR ZA LETO 1990 V GOZDARSTVU

V letošnjem letu bomo skupno s plačanimi prazniki opravili 2184 ur in sicer v treh mesecih po 22 plačanih delovnih dni, v ostalih mesecih pa 23 plačanih delovnih dni. Delovni koledar bo enak za vse organizacijske enote v gozdarstvu. Sestavljen je na 42 urni teden, ukinja podaljšano delo ob torkih in uvaja zopet delovne sobote.

Deljen delovni čas od 8. do 12. in od 13. do 17. ure bomo uvedli, ko bodo za to dani pogoji.

Datum	M E S E C												S k u p a j dni/ur
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
1	0	X	X	-	0	X	-	X	X	X	0	Δ	
2	0	X	X	X	0	X	X	X	-	X	⊗	-	
3	X	X	X	X	X	-	X	X	X	X	Δ	X	
4	X	-	-	X	X	X	0	X	X	X	-	X	
5	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	X	X	X	
6	X	X	X	X	-	X	X	X	X	X	X	X	
7	-	X	X	X	X	X	X	X	X	-	X	X	
8	X	X	X	-	X	X	-	X	X	X	X	X	
9	X	X	X	X	X	X	X	X	-	X	X	-	
10	X	⊗	Δ	X	X	-	X	X	X	X	X	X	
11	X	-	-	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	
12	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	X	X	X	
13	Δ	X	X	X	-	X	X	X	X	Δ	X	X	
14	-	X	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	X	
15	X	X	X	-	X	X	-	X	X	X	X	X	
16	X	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	X	-	
17	X	Δ	Δ	X	X	-	X	X	X	Δ	X	X	
18	X	-	-	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	
19	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	X	X	X	
20	Δ	X	X	X	-	X	X	X	X	Δ	X	X	
21	-	X	X	Δ	X	X	Δ	X	X	-	X	X	
22	X	X	X	-	X	X	-	X	Δ	X	X	Δ	
23	X	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	X	-	
24	X	Δ	Δ	X	X	-	X	X	X	X	Δ	X	
25	X	-	-	X	X	X	X	Δ	X	X	-	0	
26	X	X	X	X	Δ	X	X	-	X	X	X	X	
27	Δ	X	X	0	-	X	X	X	X	Δ	X	X	
28	-	X	X	Δ	X	X	Δ	X	X	-	X	X	
29	X	X	X	-	X	X	-	X	Δ	X	0	Δ	
30	X	X	X	⊗	X	Δ	X	X	-	X	0	-	
31	X	X	Δ	X	X	X	X	X	X	X	⊗	X	
X del. dan	22	21	23	21	21	23	22	24	23	24	19	21	264
0 praznik	2	-	-	1	2	-	1	-	-	-	3	1	10
Δ plačani d.	23	22	23	22	23	23	23	23	23	23	23	22	273
Δ prosta sob.	3	2	4	3	4	3	3	3	2	3	3	3	36
- nedelja	4	4	4	5	4	4	5	4	5	4	4	5	52
⊗ zad. del. d.	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1	4
dni v mesecu	31	28	31	30	31	30	31	31	30	31	30	31	365

Opomba: 1 - za 10. februar delamo 6. januarja
 2 - za 30. april delamo 14. aprila
 3 - 4. avgust sobota solidarnostni dan
 4 - za 6. oktobra (sobota) delamo za petek 2. november
 5 - 15. decembra (sobota) delamo za 31. december (ponedeljek)
 6 - Skupaj: delovnih dni $263 \times 8 + 1 \times 7 = 2111$ ur
 plačani prazniki 80 ur
 skupaj 2191 ur
 plačane ure 2184 ur

DOPISUJ V GLASILO

PROGRAM DEMOS

»Dragi prijatelji! Govorimo vam v imenu Demokratične opozicije Slovenije. Naj vam predstavimo vsaj v skopih črtah naš program.

Demokratična opozicija Slovenije bo postavila vse svoje sile za miren prehod iz totalitarizma v demokratično urejeno družbo. Prizadevali si bomo za suvereno državo slovenskega naroda, vsaj v obliki KONFEDERACIJE: za parlamentarno demokracijo in strankarski pluralizem; za popolno upoštevanje in varovanje temeljnih človekovih pravic in svoboščin; za samostojno notranjo in mednarodno politiko Slovenije; za strokovno in politično nevtralno upravo in policijo; za neodvisno in avtonomno lokalno samoupravo.

Demokratična opozicija Slovenija se bo zavzemala za gospodarski sistem, ki bo temeljil na svobodnem podjetništvu in tržnih zakonitosti; zavzemala se bo za odpravo družbene lastnine in jasno določitev lastnikov kapitala; za soodločanje delavcev v podjetjih in neodvisne sindikate; plačilo za delo se mora v štirih letih približati ravni sosednjih zahodno-evropskih držav; za samostojno gospodarsko politiko Slovenije.

Na področju kmetijstva bo uveljavljala ugodnejše pogoje za zasebno kmetijstvo, za razvoj družinske kmetije; za odpravo agrarnega maksimuma za vrnitev zadružnega premoženja in krivično odvzete kmečke posesti; za postopno predajo družbenih kmetijskih in gozdnih zemljišč kmetom.

Ohranitev človekovega okolja imamo za pomemben korak na poti k izboljšanju kvalitete življenja.

Zavzemamo se za take družbene službe, ki bodo v pomoč ljudem in bodo dvigale kvaliteto njihovega življenja.

Demokratična opozicija Slovenije se na področju socialne politike zaveda, da je obseg socialnih pravic odvisen od ravni proizvodnje in splošnega družbenega blagostanja; za oblikovanje programov za zaposlovanje mladih in socialnih programov za nezaposlene delavce in njihove družine; za varstvo otroka in družine; za učinkovito reševanje stanovanjskih razmer mladih družin; za boljše pogoje v pokojninskem in invalidskem zavarovanju; za organiziranje pomoči socialno ogroženim osebam...

Prizadevali si bomo, da Slovenija postane demilitarizirano območje. Trenutno pa vsaj za politično nevtralnost oboroženih sil; služenje vojaškega roka slovenskih fantov v Sloveniji; ukinitve vojaških sodišč; uveljavitev civilne službe.

Dragi prijatelji! Država ne sme postati nikoli več privatna lastnina vladajočih. Združena opozicija Slovenije nastopa z dvema temeljnima zahtevama: odprava enopartijskega političnega sistema in konfederacija.

Začenja se predvolilni boj. Potrudimo se, da bo kulturen, brez sovraštva in brez nizkih udarcev. Skušajmo dokazati, da je slovenska politična opozicija že v Evropi.

Tone SUŠNIK

Kmetijski minister o gozdarstvu

Na posvetu za kmete in delavce v kmetijskih in gozdarskih združnih organizacijah, ki je bil 11. in 12. januarja v Slovenj Gradcu je predsednik, Republiškega komiteja za kmetijstvo M. KNEŽEVIČ govoril o ukrepih kmetijske politike v letu 1990 v Sloveniji. Dejal je, da bodo sistemske spremembe na področju gozdarstva narekovale drugačno organizacijo gozdarstva, promet z lesom bo drugače urejen, več dela v lastnem gozdu bodo opravili sami lastniki gozdov in bodo tako imeli možnost pridobivati dodatni dohodek.

I. R.

Delo naj postane osnovna vrednota, ne kruta nujnost. Zdravo naravno in socialno okolje je temelj zdravja. Urejen promet, sposobni in kulturni udeleženci zagotavljajo varnost.

VIRI INVALIDNOSTI

Če je v naslovu zapisan termin sprejemljiv, potem ugotavljamo, da je cela vrsta takšnih »virov«.

Ob omizju, ki ga je na to temo organiziralo Društvo invalidov Slovenj Gradec, dne 6. 12. 1989, smo se omejili na tri »vire«: delovno mesto, ekologija in promet.

Vsi ti trije »viri« so lahko tudi viri zdravja. Tako dobro urejeno delovno mesto, kjer delo ni kruta nujnost, ampak je temeljna vrednota, ki jo človek opravlja vesel in sproščen ter dnevno potrjuje svojo kreativnost, gotovo pomeni viri zdravja. Zdravo naravno okolje, tehnično in socialno urejeno okolje utrjuje zdravje, prav tako tehnično urejen promet s kulturnimi udeleženci lahko najde svoje mesto med dejavniki zdravja.

Razgovor ob omizju je bil kvaliteten in sproščen.

V imenu Društva invalidov Slovenj Gradec se iskreno zahvaljujem strokovnim delavcem, predstavnikom javnega življenja občine Slovenj Gradec, združenega dela in Društvu socialnih delavcev koroške.

Vsi, ki so se odzvali našemu vabilu, so že s svojo prisotnostjo pokazali razumevanje do zdravja, invalidnosti in invalidskega varstva pa tudi kulturnen odnos do invalidov. Vse izrečene misli, informacije in ugotovitve pa nam bodo dobro izhodišče pri našem skupnem prizadevanju za invalidsko varstvo in preprečevanje invalidnosti in ohranitev zdravja.

Ugotovitev, da je v občini Slovenj Gradec v strukturi upokojenec 50 % invalidskih, v občini Ravne pa le 25 %, pa nam nalaga nalogo poglobljene raziskave, kje in kakšni so vzroki.

Jurij ŠUMEČNIK

NOV IZVRŠNI ODBOR SINDIKATA GOZDNEGA GOSPODARSTVA

V mesecu januarju so se sestali predsedniki osnovnih organizacij sindikata TOZD in TOK gozdarstva in se konstituirali v konferenco. Za predsednika so imenovali Dušana LESKOVCA iz TOK Slovenj Gradec, za njegovega namestnika pa Franca HUDRAPA iz TOK Ravne—Prevalje. Na tem sestanku so imenovali tudi delegate v organe republiškega odbora sindikata delavcev gozdarstva. Za člana republiškega odbora sindikata gozdarstva so imenovali Dušana Leskovca, za člana odbora za kolektivne pogodbe Ota SKOBIRJA iz TOZD Gozdarstva Mislinja in za članico statutarne komisije Zdenko JAMNIK iz TOK Gozdarstvo Radlje.

Na tem sestanku so obravnavali tudi osnutke aktov o prenovi republiškega odbora, to je Statuta sindikata dejavnosti gozdarstva Slovenije in program temeljnih nalog za obdobje 1990 do 1994 ter aneks k temu programu. V programu temeljnih nalog so zajete vse bistvene socialne prvine kot so kolektivna pogodba in v njej opredeljena nadomestila, dobički in cena dela, zaposlovanje in predvidene aktivnosti za primere brezposelnosti, obveščanje, družbeni standard, varnost pri delu, dopust ipd.

Člani sindikata so ugotavljali, da so pravice delavcev v tem dokumentu maksimalne. Delavci si bomo morali prizadevati, da bomo na drugi strani izvajali tudi maksimalne dolžnosti do dela in ustvarili tak dohodek, da bomo vse te pravice lahko uveljavljali. Tržni odnos bo vplival tudi na pristojnosti v zvezi s pridobivanjem in razporejanjem dohodka. Tu bodo imeli vodilni ljudje veliko večje pravice, sindikat pa bo skrbel za položaj delavca in za njegov standard.

Ida ROBNIK

LETOVANJE V ČATEŠKIH TOPLICAH

Člane kolektiva GG Slovenj Gradec in upokojenece GG Slovenj Gradec obveščamo, da lahko letujejo v počitniški hišici v Čateških toplicah.

Hišica je last GG Brežice in smo jo s pogodbo najeli od 1. 1. 1990 do 31. 12. 1990. Hišica ima 30 m² površine oz. naslednje prostore:

- spalnico
- otroško sobo
- dnevni prostor s kuhinjo
- kopalnico in sanitarije

Kuhinja je opremljena z vsemi najnujnejšimi gospodinjskimi pripomočki in posodo.

Cena najete hišice je 100 din na dan. V ceno so vključene vstopnice za bazen za vse osebe, ki stanujejo v hišici.

Prijavite se Marijani LAHOVNIK v kadrovsko splošni sektor najmanj 10 dni pred nastopom letovanja.

M. LAHOVNIK

Naši jubilanti

Meseca februarja praznujejo
10 LET DELOVNE DOBE

1. Ana **MAGER**, TP Prevalje
2. Drago **VESONIK**, TSP Radlje — Podvelka

20 LET DELOVNE DOBE

1. Vlado **BELIŠ**, TIS Pameče
2. Anton **ČERNJAK**, TIP Otiški vrh
3. Drago **HRIBERNIK**, Gozdarstvo Radlje
4. Vida **KUNEJ**, Nova oprema
5. Jože **NAVERNIK**, Žaga Vuhred
6. Miroslava **PEČNIK**, TP Pameče
7. Anton **VIVOD**, Žaga Mislinja

30 LET DELOVNE DOBE

1. Darinka **CERJAK**, DSSS GG
2. Franc **KARNIČNIK**, Žaga Otiški vrh
3. Ivan **URNAV**, TP Pameče

35 LET DELOVNE DOBE

1. Stefan **BENKO**, TP Prevalje
2. Ivo **KLAJIČ**, Gozdarstvo Črna
3. Anton **KLEMENC**, Gozdarstvo Mislinja
4. Ivan **KLUG**, TIS Pameče
5. Alojz **MERKAČ**, TP Prevalje
6. Jože **PRAPERTNIK**, Gozdarstvo Mislinja
7. Avgust **SLENNIK**, Nova oprema

40 LET DELOVNE DOBE

1. Jakob **PLANINSEC**, TIP Otiški vrh
2. Fort **SELIŠNIK**, Gozdarstvo Črna
3. Peter **VIDMAR**, Gozdarstvo Radlje

UPOKOJENKI TOVARNE POHIŠTVA PAMEČE

V letu 1989 smo se poslovili od dolgoletnih sodelavk, ki so odšle v zaslužni pokoj.

Težko je napisati dovolj zahvalnih besed za trud, ki sta ga vložili Frida in Ivanka. S svojim trudom in minulim delom sta veliko pripomogle, da smo razvili našo tovarno v moderno tovarno.

Frida Paradiž, roj. 2. 2. 1942 v Pamečah je združevala delo v tovarni pohišstva Pameče polnih 26 let. Opravljala je razna dela v proizvodnji, vse do 18. 10. 1989, ko se je invalidsko upokojila.

Ivanka Ring, roj. 10. 2. 1932 v Gorčah je združevala delo v Tovarni pohišstva Pameče 10 let. Opravljala je razna dela v proizvodnji vse do 17. 9. 1989, ko se je invalidsko upokojila.

Našima novima upokojenkama se zahvaljujemo za njuno delo in vložen trud. Želimo njima, da zasluženi pokoj uživata v zdravju in zadovoljstvu še mnogo let. Sodelavci TP Pameče

To je napravilo neurje v Pamečah lansko poletje. Foto: J. Krevh

UPOKOJENCI V TOZD TSP V RADLJE — PODVELKA V LETU 1989

V letu 1989 smo se poslovili od sodelavk in sodelavcev, ki

so bili invalidsko upokojeni in sodelavca, ki se je starostno

upokožil. Zahvaljujemo se jim za njihovo delo in vložen trud

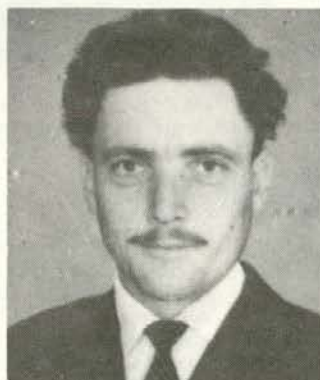
ter želimo, da bi še veliko let zdravi, srečni in zadovoljni uživali v zaslužni upokojitvi.

1. Janez **ŠIKER**, rojen 13. 5. 1929 v Recenjaku, stanujoč Recenjaki št. 46, zaposlen v TOZD TSP Radlje-Podvelka, DE Podvelka od 16. 2. 1960 dalje na delih in nalogah »upravljanje potezne krožne žage za razrez masive«, se je z 31 leti delovne dobe starostno upokožil, dne 14. 5. 1989.

2. Alojzija **URISK**, rojena 9. 6. 1931 v Lazah pri Kamniku, stanujoča v Radljah, Prisoja 1, zaposlena v TOZD TSP Radlje-Podvelka, DE Radlje od 2. 2. 1987 (4 ure dnevno) na delih in nalogah »serviranje jedil« se je z 12 leti delovne dobe invalidsko upokojila, dne 30. 6. 1989.

3. Dominik **VESONIK**, rojen 17. 7. 1936 v Št. Janžu, stanujoč v Vasi št. 19, zaposlen v TOZD TSP Radlje-Podvelka, DE Radlje, od 1. 2. 1984 dalje na delih in nalogah »izvajanje zahtevnih sklad. del«, se je z 31 leti delovne dobe invalidsko upokožil, dne 11. 8. 1989.

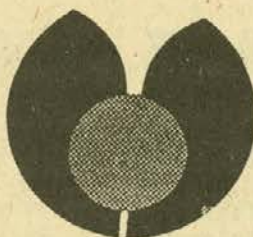
4. Jernej **KRAJNC**, rojen 12. 3. 1952 v Janževem vrhu, stanujoč v Vuhredu št. 136, zaposlen v TOZD TSP Radlje-Podvelka, DE Radlje od 16. 1. 1984 na delih in nalogah »letvičenje lesa« se je s 15 leti delovne dobe invalidsko upokožil, dne 31. 1. 1989.

Jana TOMAŽIČ

KOROŠKA KMETIJSKA
ZADRUGA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC

KOROŠKA ZADRUŽNA
HRANILNO KREDITNA
SLUŽBA, n. sub. o
SLOVENJ GRADEC

PRILOGA

Z A K M E T I J S T V O

PRILOGA ZA KMETIJSTVO izhaja mesečno. Prilogo izdaja KKZ Slovenj Gradec in KZ HKS Slovenj Gradec in je sestavni del Viharnika.

Ureja uredniški odbor. Glavna urednika Rok Gorenšek in Jože Krevh.

Naslov: KKZ Slovenj Gradec, Celjska cesta 7, Uredništvo priloge za kmetijstvo, telefon 842-341.

Tisk: ČGP Večer Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1990.

LETO VIII — ŠTEVILKA 2

FEBRUAR 1990

POŠTINA PLAČANA

V Slovenj Gradcu je bil 11. in 12. januarja posvet za kmete in delavce v kmetijskih in gozdarskih zadružnih organizacijah, ki ga tradicionalno vsako leto organizira Zadružna zveza Slovenije za celoten slovenski zadružni prostor.

Udeležba na posvetu je bila rekordna, saj je bilo udeležencev preko 250. Kako tudi ne bi bila, saj je bil posvet pester tudi po vsebinski plati, to pa so zagotavljale izbrane teme (gospodarska reforma v Jugoslaviji s poudarkom na razvoju kmetijstva, kmetijska zakonodaja oz. nova organiziranost, poslovnost in finance in intervencijska politika v letu 1990).

Uvodničarja, ki sta bila iz vrst oblastvene-izvršilne funkcije (dr. Bogomil Milošević, pomočnik zveznega sekretarja za kmetijstvo in Milan Knežević, predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano), ter uvodničarji iz zadružne nadgradnje (Zadružna zveza Slovenije), so podrobneje prikazali stanje kmetijstva in temeljne značilnosti kmetijske politike tako dolgoročne kot tudi v letu 1990.

Poseben poudarek pa je bil dan prenovi zadružništva, kjer kaže da bo potrebno kljub znani zadružni tradiciji v Sloveniji prevzeti tudi nekatere evropske zadružne izkušnje. Iz razprav je bilo razbrati, da se načelno podpi-

rajo ukrepi zvezne vlade, oziroma da so dana izhodišča za bolj učinkovito gospodarjenje na področju kmetijstva. Upoštevati pa je potrebno razvojne cilje v posameznih republikah, saj je nivo razvitosti in organiziranosti različen. Čimprej je potrebno izdelati finančno konsolidacijo za kmetijsko dejavnost. Vse preveč kasni sprejemanje zakonov neobhodnih za uspešen razvoj zadružništva, ti pa morejo biti v prihodnje operativnejši. Okrog nove organiziranosti zadrug je ugotovljeno, da zvezni zakon daje velike možnosti za nov toplejši val v zadružništvu, ki ga mora konkretizirati še republiški zakon.

Največ neznank pa je še vedno okrog določil, da se zadružnikom vrača odvzeto zadružno premoženje, od zemljišč, stavb, poslovnih objektov, predelovalnih kapacitet do drugih objektov, ki so bili narejeni z denarjem zadružnikov. Eno je gotovo pri bodoči organiziranosti zadrug mora dobiti svoje mesto delež kmeta, povezan z jamstvom, s tem se bo jačala zadružna disciplina. Za to disciplino je tudi večina kmetov, ki pa bodo morali svojo organiziranost dograditi sami, pri tem pa je pričakovati tudi zmanjšanje zadružnikov. Morda bo pa zaradi tega hrana cenejša. Zakaj pa ne? In temu bo prispeval kmet, ne pa država.

JOŽE KREVH

ZADRUŽNI POSVET

KREDITI IN HRANILNE VLOGE V LETU 1990

Zakonodajalec nam je za konec leta 1989 poskrbel precej dela, pa tudi upanja v boljše pogoje najemanja kreditov. Ker je zanimanje kmetov veliko, predvsem zaradi spremenjenega obrestovanja, ki je brez revalorizacije, so delegati na 7. seji Izvršilnega odbora Koroške zadruške hranilno kreditne službe predlagali, da objavimo v Viharniku cel pravilnik o pogojih najemanja kreditov. Pravilnik po novem ne zajema le obrestnih mer

za kredite in hranilne vloge, ampak tudi pogoje za najemanje kreditov, način obračunavanja obresti in roke odplačil posameznih vrst kreditov.

Z željo, da bi potešili vašo radovednost, kako in kdaj investirati v letošnjem letu, vam predlagam, da si pravilnik čim bolj natančno preberete.

Vodja KZHKS
KORENT Magdalena

PRAVILNIK O POGOJIH ZA NAJEMANJE KREDITOV TER OBRESTNE MERE ZA KREDITE IN HRANILNE VLOGE

1. člen

Ta pravilnik ureja vrste kreditov in hranilnih vlog, način pridobivanja, višine obrestnih mer in način obrestovanja.

2. člen

I. KREDITI

A. Dolgoročni investicijski krediti

a.) Gradnja hlevov, silosov, gnojnih jam, prevetrovalnih naprav, mlekarnic, mlekovodov, nakup plemenskih živali, kmečki turizem, nakup kmetijskih zemljišč, dopolnilna dejavnost in investicije pri ustanoviteljih

1. Doba odplačila: do 5 let
2. Pogoji za dodelitev: za pridobitev teh kreditov je potrebno, da so za iste namene investitorju odobrena tudi nepovratna sredstva republiškega sklada za pospeševanje proizvodnje in predelave hrane ali pridobljena druga sredstva za pospeševanje investicij.
3. Obrestne mere:
 - za kredite, odobrene do 31. 12. 1986 so obresti fiksne in ostanejo takšne, kot so navedene v pogodbah;
 - za kredite odobrene od 1. 1. 1987 do 31. 12. 1989, ki so se spreminjale glede na revalorizacijo, je obrestna mera za nižino 13 % letno, za višino 12 % letno;
 - za investicijske kredite, odobrene ustanoviteljem razen, kjer je določena fiksna obrestna mera, je letna obrestna mera 24 %;
 - za kredite odobrene od 1. 1. 1990 dalje je obrestna mera 26 % letno (zaradi regresirane obrestne mere s strani sklada)

b.) Stanovanjski krediti

1. Doba odplačila: največ 10 let
2. Pogoji za dodelitev:
 - kredit lahko dobi le kmet ali delavec ustanovitelja KZHKS, ki ima urejeno izplačilo pridelkov ali osebnih dohodkov preko hranilnih knjižic naše HKS;
 - stanovanjski kredit je pogojen tudi s tromesečnim namenskimi varčevanjem, kjer se polog ne obrestuje, znašati pa mora 40 odstotkov kredita, odobreni kredit tako znaša 1,5 kratni znesek pologa.
3. Obrestne mere:
 - obresti za stanovanjske kredite, odobrene do 1. 1. 1987, ostanejo nespremenjene;
 - obresti za stanovanjske kredite po pooblastilu ustanovitelja, ki nimajo določene fiksne obrestne mere, so 6 % letno.

- obresti za stanovanjske kredite, odobrene na podlagi vezave lastnih sredstev kreditojemalcev, odobrene pred 1. 1. 1990, so 14 % letno, vendar se najprej opravi saldacija vezane hranilne vloge v dobro obstoječega kredita;
- stanovanjski krediti, odobreni po 1. 1. 1990, se obrestujejo po 14 % letni obrestni meri.

B. Srednjeročni investicijski krediti

a.) Nakup mehanizacije in izgradnja strojnih lop

1. Doba odplačila: do 2 leti
2. Pogoji za dodelitev: kredit lahko znaša največ 60 % predračunske vrednosti brez pologa lastnih sredstev
3. Obrestne mere:
 - za kredite, odobrene pred 1. 1. 1987, ostanejo nespremenjene;
 - za kredite, odobrene po 1. 1. 1987, se spreminijo obrestne mere in znašajo 19 % letno; razen
 - za specialno mehanizacijo za višinske kmetije (gams, specialni obračalnik, gorski trosilec za gnoj in podobno), kjer je letna obrestna mera 10 %.

b.) Dokup let

1. Doba odplačila: 3 leta
2. Pogoji za odobritev: — odločba SPIZ
 - da je prosilec kmet ali delavec ustanovitelja;
 - da ima urejeno plačilo kmetijskih pridelkov ali osebnega dohodka preko hranilnih knjižic HKS.
3. Obrestne mere: 14 % letno

c.) Strelovodi

1. Doba odplačila: 3 leta
2. Pogoji za odobritev: sklenjena zavarovalna pogodba pri zavarovalnici Triglav v zadostni višini zavarovalne vsote (preverja zavarovalnica)
3. Obrestna mera: 11 % letno — oziroma kot predpiše deponent sredstev (zavarovalnica).

d.) Krediti na podlagi vezane vloge

1. Doba odplačila: enaka dobi varčevanja
2. Pogoji za pridobitev: namensko vročeni depozit za kredit v višini 50 %, kredit se odobri v višini glavnice z obrestni vred.
3. Obrestne mere:
 - kredit za kmete in delavce ustanoviteljev se obrestujejo po 14 % letni stopnji, depoziti za pridobitev po 6 % letni stopnji;
 - krediti za druge občane, ki so varčevalci KZHKS po 26 % letni stopnji, depozit za pridobitev po 14 % stopnji.

c.) **Kratkoročni krediti**

a.) **Akontacije na les in kmetijske pridelke**

1. Doba odplačila: največ do 1 leta
2. Pogoji za pridobitev: sklenjena pogodba o oddaji tržnih viškov, kmetijskih pridelkov ali letni etat poseka gozda;
— najvišji možni znesek je vrednost letne proizvodnje tržnih viškov na kmetiji.
3. Obrestne mere:
— za akontacije, ki so odplačane v 90 dneh, je letna obrestna mera 26 %;
— za akontacije, ki so odplačane v daljšem roku, je letna obrestna mera od 90. do 180. dne 27 % od 180. dne dalje pa 28 %.

b.) **Kratkoročni krediti ustanoviteljem**

1. Doba odplačila: največ do 1 leta
2. Pogoji za pridobitev: da je ustanovitelj KZHKS
3. Obrestne mere:
— za kredite po pooblastilu, kjer je KZHKS le posrednik, se zaračuna obrestna mera kreditodajalca in 2 % letna provizija;
— za kredite iz hranilnih vlog in drugih zbranih sredstev HKS je obrestna mera 24 % letno.

c.) **Kratkoročni krediti drugim pravnim osebam**

1. Doba odplačila: največ do 1 leta
2. Pogoji za pridobitev: da imajo sklenjeno pogodbo o tekočem depozitu s KZHKS, ali da imajo z ustanovitelji sklenjen samoupravni sporazum o poslovno tehničnem in finančnem sodelovanju.
3. Obrestne mere: za deponente 26 % letno, za druge kreditodajalce 28 % letno (če je cena denarja na trgu višja, se obrestni lahko spremenijo).

3. člen

II. **OBRESTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE**

A. **Vpogledne hranilne vloge:**

a.) vpogledne hranilne vloge občanov	8 % letno
b.) tekoči depoziti pravnih oseb-ustanoviteljev	16 % letno
c.) tekoči depoziti drugih pravnih oseb	8 % letno

b.) **Vežane hranilne vloge:**

a.) vežane na določen čas nad 30 dni	9 % letna
b.) vežane na določen čas nad 91 dni	11 % letna
c.) vežane na določen čas nad 181 dni	12 % letna
d.) vežane na določen čas nad eno leto	14 % letna
e.) vežane na določen čas nad dve leti	16 % letna
f.) vežane na določen čas nad tri leta	18 % letna

enako za občane in druge pravne osebe.

— Vežane hranilne vloge na določen čas ni možno predčasno prekiniti, če pa občan denar nujno potrebuje, se mu v enaki višini kot znaša vloga odobri kredit do poteka vežave. Obrestna mera za tak kredit je 5 % letno višja od obrestne mere za vežano hranilno vlogo.

— Vežane hranilne vloge za določen čas se lahko izplačajo največ v sedmih dneh od poteka roka vežave.

— Če vežana hranilna vloga ni dvignjena, se vežava obnovi z enakimi pogoji od dneva poteka dalje.

c.) **Namensko vežane vloge:**

- a.) vežana vloga za stanovanjski kredit, če veže ustanovitelj 9 % letno;
- b.) vežana vloga kmeta ali delavca za pridobitev stanovanjskega kredita se ne obrestuje;
- c.) vežana vloga za kredit za kmete in delavce 6 % letno;
- d.) vežana vloga za druge varčevalce za pridobitev kredita 14 % letno, vendar ne v večji višini kot 50 % vrednosti kredita sicer se vloga prenese na vpogledni depozit ali vpogledno hranilno vlogo.

4. člen

Obrestne mere za kredite, odobrene po 1. 1. 1987, so razen izjem spremenljive in bodo obrestni zanje ostale spremenljive ter se lahko korigirajo, če bo v letu 1990 presežena planirana inflacija 13 odstotkov.

Obrestne mere za vse vrstne vežanih vlog, ki so bile sklenjene pred 1. 1. 1990, se do 31. 12. 1989 obrestujejo po obrestnih merah iz pogodb, od 1. 1. 1990 dalje pa po obrestnih merah iz tega pravilnika.

5. člen

Zamudne obresti za nepravočasno plačane obveznosti za občane in pravne osebe so enake eskontni stopnji Narodne banke Jugoslavije, povečani s faktorjem 1,2.

6. člen

Odobranje kreditov:

- a.) dolgoročne kredite za investicije kmetom odobrijo kreditni odbori;
- b.) dolgoročne kredite za investicije za ustanovitelje odobri izvršilni odbor;
- c.) srednjeročne kredite, kjer ni potrebna vezava sredstev, odobrijo kreditni odbori;
- d.) srednjeročne kredite ter dolgoročne kredite, ki so pogojeni z vezanimi sredstvi, odobri vodja KZHKS, njen namestnik ali računovodja;
- e.) akontacije na kmetijske pridelke in les odobrijo organizatorji proizvodnje;
- f.) kratkoročne kredite ustanoviteljem in drugim pravnim osebam odobri vodja KZHKS v skladu s pooblastili IO KZHKS oziroma zbora delegatov.

7. člen

Način obračunavanja obresti

Vse obresti, ki niso fiksne iz preteklih let, se obračunavajo na konformen način, razen če zakon predpiše drugače. Obrestni, ki so fiksno določene predvsem v letih do 1. 1. 1987, se obračunavajo po navedenem obrestnem obračunu.

8. člen

Vse vrste obresti se obračunavajo in plačujejo ob zapadlosti obrokov, navedenih v pogodbi oziroma ob predčasnem odplačilu, razen obresti za kredite ustanoviteljem in drugim pravnim osebam ter obresti za vpogledne vloge, ki se obračunavajo in plačujejo tromesečno.

9. člen

Vsi krediti se izplačajo v negotovinski obliki tako, da se poravnajo predloženi predračuni oziroma računi, razen kratkoročnih kreditov, ki se nakažejo na žiro račun porabnika. Akontacije na les in kmetijske pridelke se lahko izplačajo tudi v gotovini do višine 10.000 din. V izjemnih primerih s soglasjem in mnenjem pospeševalne službe oziroma organizatorja proizvodnje, ki je akontacijo odobril vodja KZHKS lahko odobri izplačilo akontacije v gotovini nad 10.000 din.

10. člen

Ta pravilnik začne veljati po sprejemu na seji IO, to je 19. 1. 1990, uporablja pa se od 1. 1. 1990, vendar samo za tiste obveznosti in terjatve, ki v tem času še niso bile poravnane.

Vse hranilne vloge in kredite, ki so bili dokončno izplačani do 19. 1. 1990 in so bile obrestni obračunane po začasnem pravilniku, ki ga je izdelala vodja KZHKS, so nepreklicne.

Predsednik IO
Slavko SLEMNIK

OBVESTILO

Od ponedeljka, 29. 1. 1990 dalje bodo varčevalci KZHKS lahko dvigovali svoje prihranke na naših hranilnih knjigah na Ljubljanski banki **največ do višine 1.000,00 din.**

Za opravljeno storitev bodo morali takoj poravnati banki provizijo v višini 3,15 % od dvignjenega zneska, kar znese za največji možni znesek 31,50 din.

Zaradi gornjega ukrepa banke bo delovni čas naših blagajn prilagojen in sicer od 1. 2. 1990 dalje tako, da bodo blagajne en dan v tednu odprte do 16. ure. Vsaka blagajna bo na vratih imela podrobno določen delovni čas za stranke.

Magdalena KOREN

TRŽNA PROIZVODNJA MLEKA IN MESA ZDRUŽENIH KMETOV V LETU 1989

TZO »LEDINA« SLOVENJ GRADEC

V prirajo in odkup mleka je bilo v letu 1989 na področju TZO »LEDINA« Slovenj Gradec vključenih 690 kooperantov, pogodbeno pa je bilo vpisanih 2.802 krav. Obsežnost in razdrobljenost mlečne proizvodnje prikazujeta naslednji tabeli:

I. PRIREJA MLEKA

skupina (št. krav)	število rejcev	%	število krav	%	povp. št. krav na rejca
od 1—4 krave	454	66,0	1.069	38,1	2,3
od 5—9 krav	192	27,8	1.200	42,8	6,2
od 10—15 krav	35	5,1	380	13,6	10,8
nad 15 krav	9	0,1	153	5,5	17,0
skupaj:	690	100,0	2.802	100,0	

SKUPINA	število kmetij	%	količina mleka	%	mleka na kmetijo
do 5.000	320	46,5	714.699	11,3	2.233
od 5.001—10.000	170	24,6	1.222.828	19,3	7.193
od 10.001—20.000	124	18,0	1.758.794	27,8	14.183
od 20.001—30.000	38	5,5	919.936	14,5	24.208
od 30.001—40.000	21	3,0	741.197	11,7	35.295
od 40.001—50.000	7	1,0	330.562	5,2	47.223
nad 50.000	10	1,4	648.257	10,2	64.825
skupaj:	690	100,0	6.335.273	100,0	9.181

V letu 1989 so združeni kmetje oddali za 1,4 % več mleka kot v letu 1988, plan pa presegli za 0,6 %.

Na kmetijo je bilo oddano 9.181 l mleka, po kravi pa 2.260 litrov.

Proizvajalci mleka, ki so v letu 1989 oddali 30.000 l mleka:

1. Štumpf Milan — Breznik	Podgorje 81	111.629
2. Smrekar Jože — Čivnik	Podgorje 6	70.589
3. Gams Franc — Lenart	Šmartno 10	69.613
4. Verčkovnik Ivo — Novak	Podgorje 44	61.854
5. Popič Peter — Bošnik	Raduše 16	59.021
6. Kac Avgust — Jurij	Šmartno 266	57.648
7. Klančnik Miha — Sušek	Podgorje 47	57.640
8. Klančnik Peter — Gumpot	Podgorje 48	56.536
9. Knez Katarina — Sp. Kotnik	Zg. Razbor 26	52.125
10. Konečnik Ana — Krbel	Šmartno 6	51.602
11. Gams Janez — Lenart	Stari trg 14	48.971
12. Plevnik Franc — Pegan	Brde 29	48.642
13. Verdnik Albert — Lahovnik	Šmiklavž 9	48.054
14. Prednik Ivan — Prednik	Vrhe 70	47.974
15. Juvan Franc — V. Brdnik	Stari trg 215	47.704
16. Krenker Anton — Ažnovh Toni	Podgorje 87	45.961
17. Mirkac Ivan — Knežar	Sp. Razbor 13	43.256
18. Tovšak Zora — Kralj	Šentilj 79	39.922
19. Legner Stanko — Legner	Podgorje 26	39.894
20. Krivec Alojz — Laure	Podgorje 86	39.816
21. Krenker Franc — Ažnovh	Podgorje 88	39.349
22. Perše Zdravko — Fele	Podgorje 89	37.427
23. Konečnik Viktor — Apačnik	Vrhe 9	37.098
24. Strmčnik Oskar — Mali Brdnik	Stari trg 217	36.813
25. Popič Pavel — Lužnik	Stari trg 216	36.746
26. Strmčnik Franc — Šumej	Legen 125	36.333
27. Strmčnik Avgust — Strmčnik	Podgorje 5	36.272
28. Skobir Anton — Žnidar	Podgorje 145	35.904
29. Hribnik Ivan — Šancl	Stari trg 240	34.497
30. Bošnik Karel — Grobelnik	Gmajna 25	33.924
31. Vranjek Vinko — Vranjek	Šmartno 136	33.741
32. Krančan Štefan — Biatnik	Vrhe 17	33.385
33. Skrivarnik Jožica — Visočnik	Podgorje 122	33.016
34. Kresnik Martin — Blodnik	Šmartno 16	32.792
35. Tovšak Alojz — Turičnik	Golavabuka 55	32.428
36. Hrastel Viktor — Fancat	Troblje 27	31.634
37. Glasenčnik Ivan — Zapečnik	Sp. Razbor 18	30.145
38. Korošec Franc — Svetec	Podgorje 48	30.061

1.720.016

II. ODKUP GOVEJE ŽIVINE

SKUPINA	število kmetij	skupna ŽT — kg	št. odd. pitancev	povprečna teža pit.	oddano pit. na kmetijo
do 750 kg	183	93.102	185	503	1
od 750—1500	118	126.222	251	503	2,1
od 1501—3000	58	121.677	235	518	4
od 3001—4500	19	68.713	128	537	6,7
od 4501—5000	1	4.670	9	519	9
nad 5000	3	22.778	41	555	13,6
skupaj:	382	437.162	849	515	2,20

ODKUP TELET	50	14.604	125	116,8
-------------	----	--------	-----	-------

Odkup goveje živine v letu 1989 je znašal 437 ton, kar je za 18 % manj kot v letu 1988, plan pa je izpolnjen 77%.

Povprečna teža pitanca je znašala 515 kg, na kmetijo pa je bilo odkupljeno 1.144 kg pitancev.

Kmetije, ki so oddale več kot 3.000 kg goveje živine:

Zap. št.	Kmetija	Bivališče	Oddano v kg	Štev. odd. p.	Povprečna teža pit.
1.	Vranjek Vinko — Vranjek	Šmartno 136	11.859	24	494
2.	Perše Cveto — Kos	Podgorje 12	5.724	8	715
3.	Merkač Ivan — Perjak	Sele 49	5.195	9	577
4.	Hovnik Ivan — Zaberčnik	Sele 42	4.670	9	519
5.	Pogorevc Ivan — Tomažič	Brde 36	4.255	9	473
6.	Jeromec Slavko — Štumpf	Podgorje 24	4.176	7	596
7.	Jamnikar Jože — Jamnikar	Tomaška v. 9	4.083	7	583
8.	Poklič Franc — Poklič	Legen 96 b	4.029	8	503
9.	Verčkovnik Ivo — Novak	Podgorje 44	4.021	8	502
10.	Kresnik Martin — Blodnik	Šmartno 16	3.869	7	553
11.	Gril Karel — Gašper	Šmartno 9	3.843	6	640
12.	Juvan Pavel — Rštovnik	Razbor 67	3.799	7	543
13.	Tamše Ivan — Skočaj	Završe 64	3.657	8	457
14.	Tomažič Ivan — Vocovnik	Vrhe 68	3.552	7	507
15.	Grajner Branko — Grajner	Podgorje 28	3.544	5	709
16.	Strmčnik Avgust — Strmčnik	Podgorje 5	3.481	8	435
17.	Koprivnikar Stane — Adam	Mislinja 237	3.379	6	563
18.	Tretjak Jože — Nogar	Razborca 12	3.377	6	562
19.	Kamenik Justin — Kuzman	Paka 83	3.313	6	552
20.	Šotl Janez — Spobjan	M. Dobrava 1	3.150	6	525
21.	Slemenik Franc — Cestnik	Mislinja 83	3.082	5	616
22.	Logar Robert — Smonkar	Završe 50	3.078	6	513
23.	Hribnik Ivan — Šancl	Stari trg 240	3.025	6	504

DANICA ONUK

TZO »ODOR« DRAVOGRAD

V letu 1989 je na območju občine Dravograd bilo vključenih v odkup mleka 126 kmetij.

I. PRIREJA MLEKA

oddano mleko v litrih	štev. kmetij	oddano mleko v 1989. letu
do 5000	37	87.565
5.001 — 10.000	40	293.946
10.001—20.000	33	443.254
20.001—30.000	10	235.513
30.001—40.000	4	131.535
nad 40.000	3	198.842
SKUPAJ	126	1.390.655

Priraja mleka se je v primerjavi z letom 1988 povečala za 2 %, glede na plan pa je manjša za 0,5 %.

Kmetije, ki so oddale več kot 20.000 l mleka v letu 1989

Zap. št.	kmetija	kraj	oddano mleko v litrih	št. krav
1.	Kogelnik Jože — Klančnik	Podklanc 5	106.619	26
2.	Konečnik Ivo — Dobrovnik	Selovec 9	48.956	14
3.	Bart Adolf — Hof	Šentjanž 157	43.267	17
4.	Matija Jože — Ledinek	Ojstrica 17	38.877	12
5.	Bart Zofija — Urk	Vič 4	31.757	12
6.	Guzej Ivan — Smuk	Buk. vas 16	30.679	9
7.	Goršek Milan — Tavbenvirt	Šentjanž 1	30.222	10
8.	Krevh Franc — Matij	Vič 2	28.931	11
9.	Verneker Peter — Peter	Gorče 15	26.276	9
10.	Sajevec Alojz — Rener	Tribej 7	25.938	8
11.	Hanjže Vinko — Kuči	Danijel 44	23.523	8
12.	Mori Jožica — Robin	Podklanc 11	23.301	9
13.	Pšeničnik Jožica — Hribernik	Gorče 7	22.123	9
14.	Kadiš Vinko — Mačič	Dobrava 5	21.812	8
15.	Šegovec Jožica — Brezovnik	Buk. vas 7	21.676	9
16.	Duler Betka — Pšeničnik	Gorče 2	21.045	10
17.	Vrbač Viktor — Modrij	Selovec 34	20.891	7

V odkupno mrežo mleka je bilo vključenih 534 krav. Dosežena tržna proizvodnja po kravi je bila 2604 litre.

II. ODKUP GOVEJE ŽIVINE

oddana živina v kg	št. kmetij	teža skupaj	št. oddanih goved
do 750	70	36.284	70
od 751 — 1500	50	53.862	102
od 1501 — 3000	34	69.254	126
od 3001 — 4000	7	24.795	43
nad 4000	6	34.741	60
	167	218.936	401

Prireja mesa je bila v letu 1989 manjša za 20% od zastavljenega plana. Ocenjujemo, da je vzrok za nedoseganje plana predvsem v masovnem klanju goved na domu. Vzroki za to so nam vsem dobro znani.

Kmetije, ki so oddale več kot 3000 kg goveje živine

Zap. št.	Kmetija	Kraj	Oddaja št. odd. v kg	pitancev
1.	Uranšek Maks — Sevcnik	Lib. gora 4	11.767	22
2.	Pšeničnik Jožica — Hribernik	Gorče 7	5.022	8
3.	Knez Franc — Buč	Libeliče 16	4.842	7
4.	Lužnik Mirko — Lauk	Trbonje 23	4.743	7
5.	Valenti Nežka — Korat	Trbonje 24	4.208	8
6.	Kališnik Kristina — Mori	Vrata 5	4.159	8
7.	Konečnik Ivo — Dobrovnik	Selovec 9	3.968	7
8.	Palko Anton — Eršat	Trbonje 4	3.786	6
9.	Lužnik Maks — Desetnik	Danijel 5	3.741	7
10.	Verneker Ivan — Pavel	Libeliče 33	3.546	6
11.	Čeru Oto — Zajnsnik	Ojstrica 11	3.414	6
12.	Dobrovnik Pavel — Matavander	Tribej 6	3.323	6
13.	Pešl Leopold — Branjel	Kozji vrh 15	3.017	6

Kmetje so v letu 1989 oddali 401 kom govejih pitancev, pri katerih je bila dosežena povprečna teža 546 kg.

BRANKO PREGLAV

TZO »TRATA« PREVALJE

V letu 1989 je s TZO »TRATA« Prevalje proizvodno sodelovalo 415 kmetij, ki so oddale naslednje količine tržnih viškov mleka in mesa:

I. PRIREJA MLEKA

Oddano mleko v litrih	št. kmetij	oddana kol. mleka v letu 1989
do 5.000	30	83.888
od 5.0001 do 10.000	37	275.928
od 10.001 do 20.000	41	593.514
od 20.001 do 30.000	18	453.958
od 30.001 do 40.000	6	227.585
od 40.001 do 50.000	3	133.893
od 50.001 do 60.000	3	165.591
od 60.001 do 70.000	2	131.087
od 70.001 do 80.000	1	72.651
od 80.001 do 90.000	1	83.171
nad 90.000	1	94.784
SKUPAJ:	143	2.316.050

V letu 1989 so kmetje oddali skupaj 2.316.050 litrov mleka, kar je za 2,6 % več kot v letu 1988.

Število kmetij, ki so oddajale tržne viške se je v primerjavi z letom 1988 povečalo za 3 kmetije.

Na kmetijo je bilo oddanega 16.196 litrov mleka.

II. Kmetije, ki so oddale več kot 30.000 litrov mleka v letu 1989

Z. št. kmetija	kraj	oddano mleko v litrih	
1.	»Gradišnik«	Lokovica 4	94.784
2.	»Škof«	Lokovica 12	83.171
3.	»Lubas«	Podkraj 10	72.651
4.	»Meležnik«	Stražišče 26	67.927
5.	»Vitrih«	Dolga brda 23	63.160
6.	»Merva«	Lom 9	59.578
7.	»Spodnji lečnik«	Tolsti vrh 23	53.044
8.	»Papež«	Leše 136	52.969
9.	»Mihev«	Preški vrh 18	49.862
10.	»Janet«	Podgora 41	42.358
11.	»Ober«	Dolga brda 11	41.673
12.	»Ivartnik«	Podgora 38	39.889
13.	»Jug«	Dobrije 7	39.172
14.	»Zabernik«	Suhi vrh 3	38.818
15.	»Pečnik«	Šentanel 29	38.263
16.	»Gradišnik«	Jamnica 6	35.982
17.	»Zvonik«	Jamnica 2	35.461
SKUPAJ:		908.762	

V letu 1989 je bilo 17 kmetij, ki so oddale več kot 30.000 litrov mleka na kmetijo, kar je za dve kmetiji manj kot v letu 1988. Na teh kmetijah je bila povprečna količina oddanega mleka 53.456 litrov, kar je za 11 % več na kmetijo kot v letu 1988.

III. ODKUP GOVEJE ŽIVINE

a.) MLADO PITANO GOVEDO STARO DO 36 MESECEV:

ODDANO MPG v kg	Št. kmetij	Št. odd. pit.	Ž. t. MPG skupaj v kg
do 750	90	105	52.300
od 750 do 1.500 kg	105	123	73.832
od 1.500 do 3.000 kg	75	189	96.500
od 3.000 do 4.000 kg	8	50	27.216
nad 4.000 kg	2	15	8.972
SKUPAJ:	280	482	258.820

Odkup govejih pitancev je v letu 1989 za 16 % manjši kot v letu 1988. Povprečno je bilo na kmetijo oddanih 924 kg žive teže MPG. Na pisanca je bila dosežena povprečna teža 537 kg.

b.) OSTALO GOVEDO STARO NAD 36 MESECEV:

glav — 38 živa teža — 16.607

c.) TELETA

glav — 8 živa teža — 545

SKUPAJ a + b + c = 528 kom 275.972 kg žive teže

Celotni odkup goveje živine za leto 1989 je 275.972 kg, kar je za 14 % manj kot v letu 1988.

IV. Kmetije, ki so oddale več kot 3000 kg mlado pitane goveda (v ž. T.)

Zap. št.	Kmetija	Kraj	Št. oddanih pit.	Živa teža v kg
1.	»Zmes«	Dolga brda 5	8	4586
2.	»Pučel«	Javorje 13	7	4386
3.	»Končnik«	Topla 11	7	3844
4.	»Mališnik«	Tolsti vrh 12	7	3646
5.	»Šurnik«	Poljana 24	7	3590
6.	»Ferjat«	Lom 8	6	3486
7.	»Dvornik«	Šentanel 24	6	3335
8.	»Obretan«	Onkraj 1	6	3264
9.	»Enci«	Podkraj 38	5	3026
10.	»Godec«	Suhi vrh 11	6	3025
SKUPAJ:			65 kom	36.188 kg

V letu 1989 je 10 kmetij oddalo več kot 3000 kg žive teže MPG (leta 1988 7 kmetij). Skupaj so oddali 65 kom, kar v živi teži znaša 36.188 kg. V primerjavi z letom 1988 je bilo povprečno oddano na teh kmetijah 3619 kg, kar je za 10 % več kot v letu 1988. Malči Ceklin

Ali čaka na intervencijske vzpodbude? Foto: J. Krevh

Pomen kolobarjenja in gnojenja na kmetiji

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Gnojenje je eden najpomembnejših dejavnikov, ki vplivajo na višino in kvaliteto pridelka. Z gnojenjem zemlji vračamo hranljive snovi (elemente), katere smo ji z določenim pridelkom odvzeli. V naših razmerah uporabljamo poleg organskih gnojil tudi kompleksna NPK gnojila (osnovno gnojenje) ter KAN za dognojevanje. Poraba uree je v primerjavi s KAN precej manjša. V vinogradih so v uporabi kompleksna gnojila, ki imajo dodan magnezij, saj je vinska trta precej občutljiva na njegovo pomankanje. Pri pridelovanju sladkorne pese pa je v uporabi NPK gnojilo z dodatkom bora, saj le-tega sladkorna pesa precej potrebuje. Če ga primanjkuje, pride do srčne trohnoze.

Za uspešno rast in razvoj rastlin je pomembnih veliko hranilnih elementov. Na kratko bom opisala le pomen štirih, katere porabljajo rastline v večjih količinah; le-te pa v naših razmerah dodajamo v obliki mineralnih gnojil.

DUŠIK (N) običajno imenujemo motor za rast rastlin. Dušik je sestavni del vseh amino kislin, ki pa sestavljajo beljakovine. Če rastlinam N primanjkuje, ostane listje majhno in blede rumeno ter sčasoma porumeni. Pri strmeh žitu se pomanjkanje N kaže s slabo razrastjo, majhno višino bili in s po konci stoječimi listi. Gnojenje z N pospešuje tvorbo listnega zelenila (klorofila), listje se močno razvije in postane temno zeleno.

Pri prekomernem gnojenju z dušikom se nezadostno razvije oporno celičje, zato npr. žita poležejo in zorenje se na splošno zavleče. Ena izmed negativnih posledic pretiranega gnojenja z N je tudi čezmerno kopičenje nitratov v svežih rastlinah.

Upravičeno je sicer poenostavljeno mišljenje, da z dušikom gnojimo rastline, s fosforjem in kalijem pa tla. To pomeni, da sprejemajo rastline N iz gnojil v sorazmerno kratkem času, da torej gnojimo z dušikom rastlinam za takojšnjo uporabo ali največ dva do tri mesece vnaprej.

Fosfor, kalij, kalcij ter magnezij se v tleh praviloma najprej vežejo, postanejo sestavni del tal, potem pa jih rastlinske korenine črpajo, ustrezno lastnostim določene vrste tal. Zaradi tega je treba kmetijskim rastlinam (razen stročnicam) gnojiti z N vsako leto posebej, enkrat ali celo večkrat, v skladu z potrebami rastlin.

S fosforjem, kalijem, magnezijem, kalcijem, itd. gnojimo le enkrat letno ali celo enkrat na več let, v skladu s potrebami tal.

Dokler pri nas nismo uporabljali mineralnih gnojil, je v vseh vrstah zemlje občutno primanjkovalo **fosforja**. Skupnega fosforja je v tleh sicer nekaj tisoč kg/ha, vendar ga od te zaloge le malo priteka v talno raztopino, od koder ga lahko črpajo korenine.

Razpoložljivost talnih fosfatov je močno odvisna od kislosti tal, močno kislila tla vežejo P iz gnojil v težko topno obliko, v apnenih tleh pa kalcij slabi njegovo gnojilno delovanje. Ker so fosfati močno vezani na talne delce, se v tleh le malo premikajo, zato jih je treba z obdelavo (oranje, brananje, ...) spraviti tja, kjer se razvije največ korenin. Pri pomanjkanju P ostanejo rastline majhne, cvetenje in zorenje zakasnit, pridelki so skromni, v travni ruši ni detelj, koruzni listi so (maja) rdeče-vijolično obarvani.

Pomanjkanje fosforja v rastlinah vpliva tudi na pomanjkanje P pri prehrani živali.

Močnejši deficit fosforja lahko pri mladih živalih povzroči rahitis, pri starejših pa mehko kostnico (B. Rebesko).

Rastline potrebujejo za dobro rast velike količine **kalija**. Če ga je v tleh zelo veliko, ga rastlinske korenine vsrkajo celo več kot ga potrebujejo.

Sprejem K v rastline lahko ovirajo drugi elementi oz. hranila, npr. Ca, Mg, Na in NH₄⁺, nasprotno pa tudi velike količine K v tleh ovirajo sprejem prej naštetih hranil. Zaradi tega moramo skrbeti, da s pravilnim gnojenjem vzdržujemo pravilno razmerje vseh teh hranil v tleh.

Kalij je najpomembnejši kation v celicah in odloča o acidobaznem ravnovesju v celicah.

Pri pomanjkljivi prehrani s K so rastline ovle, robovi listov začnejo rjaveti (odmirati).

Količina **kalcija** (Ca) v tleh uravnava reakcijo tal (kislost ali pH vrednost).

Optimalna pH vrednost na njivah se giblje od 5,5 na lahkih, do 6,9 na težkih tleh. Na travinju je optimalna vrednost za 0,5 do 1 manjša. Če so tla kislila, jih moramo apniti. Apnenec počasi nevtralizira kisline v tleh, živo apno (kalcijev oksid) in hidratizirano apno (kalcijev hidroksid) pa hitreje.

Kot sem že omenila, je gnojenje najpomembnejši agrotehnični ukrep za doseganje velikih pridelkov tako na travnikih kot njivah.

Kako velja bo pridelalek, je najbolj odvisno od čistega rastlinskega hranila, ki ga je v tleh najmanj. To zakonitost ponazarja čeber, njegove dloge pa količino posameznih hranil. Čeber lahko napolnimo samo do najkrajše dloge.

Osnovno gnojenje moramo opraviti na osnovi analize zemlje, katero naj bi opravili vsakih 5 let, nakar sledi korekcija.

Cilj meliorativnega gnojenja je doseči dobro preskrbljenost tal (C razred) s P in K ter ustrezno pH vrednost:

- > 15 mg P₂O₅/100 g tal
- > 20 mg K₂O/100 g tal na lažjih tleh
- > 25—30 mg K₂O/100 g tal na težjih tleh

Povečanje založenosti za 1 mg P₂O₅ ali K₂O dosežemo s približno 20 kg čistega hranila nad odvzemom na ha (M. Leskošek).

Pri gnojenju z mineralnimi gnojili moramo upoštevati tudi uporabljena organska gnojila (gnojilka, hlevski gnoj, ...) Razmerje hranil v gnojilki in hlevskem gnoju je različno. Zlasti je to razmerje porušeno pri gnojilki, saj le ta vsebuje v 1-m³ približno 5 kg N, 2 kg P in 7 kg K. Iz tega sledi, da če vsako leto gnojimo z gnojilko in za izravnavanje med kalijem in fosforjem ne uporabljamo ustreznih mineralnih gnojil, pride do deficita P in do pregnojenosti s K.

Zaradi tega najdemo že na mnogih naših kmetijah tla, katerih založenost s K sega že preko 50 mg/100 g tal.

Mislím, da je zaradi sorazmerno visokih cen mineralnih gnojil prišel čas, da vsak kmet premisli koliko in kakšna gnojila bo uporabil za doseganje čim večjih pridelkov. Ni tako pomembno, koliko gnojil pridolovimo, pomembno je predvsem, kakšna so ta gnojila, katere elemente vsebujejo in kakšno je razmerje med njimi. Vsakomur pa je za računanje gnojilnih norm za lastne površine lahko v veliko pomoč knjiga prof. Mirka Leskoška, GNOJILA IN GNOJENJE, ki je izšla leta 1988 pri Kmečkem glasu.

Bernarda Ravnjak

ŠTEFKA ČAS, pd. KOTALICA NA VRHEH, 50 LET

9. decembra 1939 se je v Kotljah, na Brd-njah pri Volenu, očetu Francu in materi Jožefi Gorenšek, rodila kot najstarejši otrok hčerka, ki so ji dali ime Štefka.

Rojenice, ki so se zbrale okoli porodniške postelje, so ji že ob rojstvu napovedale zanimivo, bogato in pestro življenje.

»Prvorojenka si! Prestolonaslednica! Vole-novega grunta pa le ne boš dobila«, ji je privo-ščila prva rojenica.

»Ne bodi žalostna! Grunt boš dobila na Vr-heh«, jo je potolažila druga. »Mlada, skoraj še otrok boš morala zapustiti dom in starše ter oditi drugam«, je pribila tretja.

»Ne joči! Zalo, lepo dekle boš postala. Rde-čih lic in iskričih se oči«, se ji je nasmehnila četrta.

»Oster, nabrušen jezik boš imela. Bali se te bodo«, se ji je spačila peta. »V podrti bajti boš živila in delala kot črna živina«, ji je privoščila šesta.

»Zato boš pa dobila dobrega moža. Srečno bosta. Rodila mu boš osem otrok. Zgradila boš novo hišo in hlev«, ji je dejala sedma.

»Žalostna boš, dvoje otrok ti bo umrlo«, se ji je zarežala osma.

»Ne skrbi! Šest otrok ti bo ostalo. Radi te bodo imeli. Pridni delovni in pošteni bodo zrasli. Le nič se ne boj«, je pribila deveta.

»Vsi te bodo ubogali, spoštovali in radi ime-

li. Česarkoli se boš lotila, vse boš naredila. Vse ti bo uspelo«, ji je rekla deseta.

»Kotalica na Vrheh boš. Tri vogale boš podpirala pri hiši, ki bo slovela po tvoji gostoljubnosti daleč okoli«, ji je prikimala enajsta.

Dvanajsta pa je vzkliknila: »Tudi praznovala boš! Abrahama boš srečala, petdesetletnico in za njo še celo vrsto obletnic boš obhajala, Vužnikov Rok ti bo govoril.« Smeje jo je še poljubila na lice dvanajsta.

Od takrat je preteklo 50 let. Dekletce, ki so mu takrat ob rojstvu rojenice prerokovale, praznuje 50 letnico življenja. Praznuje lepi, veliki, življenjski jubilej. Volenova Štefka, današnja Štefka Čas, pd. Kotalica, spoštovana slavljena in gostiteljica je povabila k sebi svoje sinove in hčere, vnuke in druge, ki so ji pri srcu, da skupaj z njo in njenim možem Florijanom preživimo lep in nepozaben večer, večer, ko se je srečala z Abrahamom.

Da bo Štefka, današnja slavljena postala Kotalica, je bilo odločeno že leta 1943, ko je padel v partizanih Kotalov Flori, brat Štefkine mame, ki bi, če bi bil ostal živ, postal Kotalo. Pri Kotalu je ostala po Florijevi smrti samo Štefkina babica sama. Štefka se je zato preselila od Volena h Kotalu takoj, ko je dovršila osnovno šolanje leta 1954, ko še ni dopolnila 15 let starosti.

Štefka Čas

Na Štefko je kmalu vrgel oči Ardelov sin Florijan z Vrhov. Štefka se mu ni mogla dolgo upirati, zato sta se leta 1957, ko je bila Štefka stara šele 17 let, poročila. Prevzela sta Kotalovo in zagospodarila.

Ko je Štefka prišla h Kotalu, je tam vse skupaj bolj žalostno izgledalo. Hiša je bila stara in dotrajana, hlev prav tako. Ni bilo vode v hiši, ni bilo elektrike, živine, strojev in orodja. Ni bilo poštene ceste, kaj šele telefona. Vse delo je bilo treba opraviti ročno ali pa z vprežno živino. Zato je prva leta Štefka pri Kotalu veliko prestala in pretrpela. Toda pri tem si je nabirala tudi dragocene in potrebne izkušnje za pozneje.

(Nadaljevanje na 8. strani)

Trenutno je tega dovolj. Foto: J. Krevh

OBVESTILO

Koroška kmetijska zadruga obvešča vse združene kmete, da se ponovno spreminja način določanja osnove za plačevanje prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov.

Osnove se bodo spreminjale mesečno.

Za mesec februar znaša najnižji prispevek 799 din za kmeta, ki hoče uveljaviti enake pravice kot delavec, 470 din pa znaša prispevek, ki ga mora obvezno najmanj poravnati vsak zavezanec, ki je zavarovan.

Izbira višjih zavarovalnih osnov od prej navedenih pa bo širša in ne bodo vnaprej predpisane, temveč si jo bo zavarovalec — kmet lahko sam izbral po svoji zmožnosti.

JOŽE KREH

IVANU KONEČNIKU V SLOVO

13. 8. 1917—23. 11. 1989

Glejte kako sonce zahaja, skoraj za goro bo šlo, hladen počitek nam daje... je zapisal škof Anton Martin Slomšek v svojih verzih. In ravno v takem temačnem novembrskem času, so v Trobljah žalostno zadoneli zvonovi in naznanili smrt, Škofovega VANČA, kot smo ga vsi imenovali.

Tako nepričakovana smrt je nepopisno prizadela vse krajanke daleč na okrog, najbolj pa njegove ljube domače. Težko je razumeti resnici, ker ni bil bolan, v njem je bilo še veliko moči in želja po naprednem delu. A vendar mu je skrita bolezen strla moč, zastalo je njegovo plemenito in blago očetovsko srce. Zapustil je ženo, hčerke, sina, vnuke, brata in sestri, ki ga bodo zelo pogrešali.

Škofova domačija je z njegovo smrtjo izgubila skrbnega in vzornega gospodarja. Vso svoje življenje je pridno in vestno obdeloval zemljo. Lepo je bilo pogledati na preorane njive, ki je na njih zorela rž in pšenica, da je bilo vedno dovolj domačega kruha. Lep je tudi pogled na obnovljeno hišo, silose in hleve, ki je v njih polno lepe živine, ki je sad njegovega pridnega dela.

Moram poseči tudi nazaj v njegova mlada leta, ki mu niso bila lahka. Že leta 1941, so ga kot bivšega ju-

goslovanskega vojaka zajeli nemški ukopatorji in ga odpeljali na prisilno delo v Nemčijo. Po vrnitvi domov se je moral leta 1944 ponovno vključiti v NOV.

V borbi je bil ranjen, za tem ujet in poslan ponovno v taborišče. Po končani vojni pa se je le srečno vrnil nazaj na domačijo svojih staršev. Leta 1949, si je izbral ljubko ženo Vikico in prevzel kmetijo. Še bolj je moral poprijeti za delo in skrb za družino, saj se je v letih povečala za pet družinskih članov.

Poleg vseh skrbi za dom in otroke, je našel še toliko prostega časa, da je sodeloval v raznih odborih združenstva, lovskih družin in krajevne skupnosti. Za vsa ta uspešna dela je prijel priznanja in pohvale.

Bil je strasten lovec, kar dokazujejo njegove številne trofeje in odklovanja. Vso čast in spoštovanje so mu za to na pogrebu izkazali lovci iz raznih lovskih družin s svojimi prapori. V zadnji pozdrav so mu zapeli lovci in zatrobil mu je lovski rog.

A tudi ta pismen spomin mu naj bo v zahvalo za vse kar je dobrega storil znancem, prijateljem, sosedom, predvsem pa svojim najdražjim domačim.

ADIJO VANČ — hvala ti za vse.
Jože Krevh

◀Nadaljevanje s 7. strani

Ko sta se poročila, sta z možem hitro spoznala, da stari pregovor, ki govori, da grunt pravi: deri ti mene, če ne bom jaz tebe, še kako drži. Odločila sta se za to, da se gruntu ne bosta pustila dreti, pač pa ga bosta drla sama tako dolgo, da jima bo začel vračati in dajati.

Bila sta pridna in zdrta! Vkljub temu, da so se drug za drugim rojevali otroci, saj jih je Štefka rodila 8, sta se vrgla z vsemi silami na obnovo vsega. Vse res ni bilo mogoče storiti čez noč, toda po letih trdega, sistematičnega dela in naporov, sta tudi že s pomočjo doraščajočih otrok dosegla svoj cilj. Uredila sta Kotalov grunt, da je pričel dajati in vračati sadove.

Zanimivo je, da sta si delo in področje delovanja razdelila prav po ministrsko. Mož Flori je prevzel bolj posle notranjega ministra: delo doma, v hlevu, v gozdu, na polju, gradnje, itd.; Štefka pa posle zunanjega ministrstva: posle

po uradnih in kancijah, občini; posebno pa povsod tam, kjer je bilo treba povzdigniti glas in tako kaj pospešiti ali doseči. Pri tem sta se zelo lepo ujela in se ujemala, zato sta imela tudi tako velike in otipljive uspehe. Prav zato najbrž tudi oba tako čila, zdrava in vitalna skupaj z nami praznujeta skupni jubilej, Štefkin petdesetletnico.

Danes je 32 ha veliko Kotalovo posestvo na Vrheh lepo in napredno urejeno. Več kot polovica je gozda, ostalo je znotranjščina. V novem hlevu je do 20 glav govedi: polovica krav, polovica telic in pitancev. V svinjaku kruli tudi po 10 in celo več svinj, da o perutnini ne govorim. Ljudje pri Kotalu živijo v novi hiši z vodovodom in vsemi udobnostmi, ki jih zahteva naš čas. Dva traktorja sta pri hiši in vsi ostali potrebni stroji ter orodje. Radio, televizija skrbita za kratek čas. Telefon in cesta pa povezuje domačijo s svetom. So tudi kooperanti Koroške kmetijske zadruge v Slovenj Gradcu. Tudi deveta rojenica, ki je Štefki napovedala,

da bo imela pridne in delovne otroke se ni zmotila. Vse tri njene hčerke so mlade gospodinje: Strnjica in Hovnica na Selah, Mušinja v Kotljah, na Brdinjah. V Kotlje je Štefka vrnila tudi sina Florijana, ki je poštar, rojen za ta posel, tako da je le malo takih. Priden je in skrben. Kmalu bo v svoji novi hiši v novem naselju, ki jo z veliko prizadevnostjo in ljubeznijo gradi. Pri opravljanju svojega posla pa se drži načela, da pravi poštar zveni samo dvakrat. Franc si tudi dokončuje svoj lastni dom. Doma pa je ostal Peter. Triindvajset let je star, pa ga je posebno treba pohvaliti, ker je tako pridnen za delo, vesten in iznajdljiv.

Draga Štefka! Vsi, ki smo se na tvojo željo zbrali pri Kotalu, smo prepričani, da sta si oba z možem z delom in pridnostjo, pošteno zaslužila vse, kar imata, vse kar sta dosegla, tudi tvoj lepi, visoki jubilej.

Srčno ti želim sreče, zdravje in veselje med tvojimi dragimi.

Rok GORENŠEK

ZADNJI HOTULJSKI TKAVC (tkalec)

V Kotljah, na majhni kmetiji, po domače pri Kotniku na Brdinjah, živi bister, prijazen, izredno razgledan mož. Svojci, sosedje, vsi ki ga poznajo, ga čislajo, ga zelo spoštujejo in ga imajo radi, zaradi njegove preudarnosti, znanja, poštenja in drugih lepih vrlin in čednosti.

Ta prijazen možakar, ki si je lansko leto naložil že deveti križ na svoje še čvrste rame, bo 3. marca letos dopolnil že 81 let svojega bogatega, ustvarjalnega življenja, je Gregor Knez, pd. Grega ali samo Knez.

Rojen je bil v Žgornjem Razborju, ali Zarazborju, kot pravimo Hotuljci, pri Spodnjem Kotniku za Uršljo goro. Od tam se je tik pred drugo svetovno vojsko priženil leta 1937 h Kotniku na Brdinje. Poročil se je z Julijano, ki je bila rojena pri Logarju v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. Letos 31. januarja pa bo dopolnila 76 leto svojega življenja. Oba skupaj sta v srednjem zakonu preživela že 53 let življenja, pa se še zmeraj nista naveličala drug drugega, kakor se to, žal, vse pre pogosto dogaja tistim, ki sedaj sklepajo zakone.

Kmečki sin, doma z velike kmetije, kjer se je naučil tkati; poznejši mali kmet, samouk, ki je znal in bil strokovnjak za vsa kmečka dela in opravila, si je zaradi spremenjenih življenjskih pogojev po vojni, leta 1950 poiskal zaposlitev pri Državnih elektrarnah Slovenije, kjer je delal do leta 1969, do svoje upokojitve, nikoli ni pozabil svojega kmečkega izvora. Pridno je obdeloval in urejal svojo malo kmetijo. Dobro je gospodaril. Pri tem pa je vedno našel čas za časopis, za sodelovanje in delo tudi širše v okviru naše hotuljske soseske. Bil je odbornik Krajevnega ljudskega odbora Kotlje, član odbora za elektrifikacijo Kotelj in okolice pod predsedstvom Prežihovega Vranceva v letih 1945 do 1953, član odbora za gradnjo družnega doma v Kotljah. Njegovo sodelovanje in doprinos Kotnikove hiše za NOB pa je tako poglavje zase. Gregor je bil tudi član U. O. tedanje KZ-Kotlje. Gregor Knez je tudi zadnji še živeči hotuljski tkalec. Pri hiši ima še prave, stare, domače statve, ki so bile nekoč pri vsaki hiši danes pa so redkost. Tkati zna vse: volno, lan in konopljo.

Laneni, po domače »hodni« prt je grob in fin. Fini je mehkejši in tanjši, zato se imenuje tudi »tančica«. Iz tančice so izdelovali perilo za ženske in moške, ženske obleke; skratka vse, kar je bilo boljšega, iz grobega lanenega prta pa. rjuhe, predpasnike, obleke za vsak dan in podobne reči.

»Raševina, je sukno iz mešane preje. Del preje je volnene, del pa lanene. Iz takšnega sukna so izdelovali obleke za vsak dan. Sukno je bilo močno in trpežno, grobo in kot nalašč za delovne obleke.

»Bukovino« je gosto tkano, toplo, trpežno in proti mokroti odporno sukno iz čiste volnene preje. Iz takšnega sukna, ki ga ni znal stakati vsak tkalec so izdelovali, oziroma šivali boljše obleke, moške hlače, ženska krila, plašče, za nedelje in praznike, predvsem pa za zimo.

Škoda, zelo je škoda, da tega danes ni več. So prišli pač drugi časi. Že pred drugo svetovno vojno leta 1940 so se pojavili pletilni stroji. Po vojni pa ni bilo več lanu, ker so ljudje opustili pridelovanje tudi zato, ker so potrebovali zemljo predvsem za pridelavo hrane. Pa tudi rejo ovac so opustili. Dekleta in žene so pozabile, kako se prede, kako pripravi in tere lan. Neusmiljeni čas in razvoj v industrijski smeri je v nekaj letih odpravil iz naših hiš statve, kolvrate, motovila in vse kar je bilo potrebno za takšno delo. Ostali so le še spomini, pa tudi ti

TUJINA

*Za korakom ostane sled,
a za človekom, ki se izgubi v svet,
le malokrat se najde spet.*

*Tisoč poti se v mestih križa,
tisoč misli v ljudeh zbudi
trn v dušo se zapiči in boli, boli.*

POJDI STRAN, DEKLE

*Pojdi stran, dekle!
Ne oziraj se!
Se v solzah sreča je skalila,
venec bell posušila.*

*Pojdi daleč, dekle!
Nikar ne mudi se!
Senca veter bo pregnal,
tople žarke posejal.*

*Pojdi za vedno, dekle!
Nikar ne boj se!
Sfice svoje zvesto daj,
ko pride pravi cvetoči maj.*

Florentyna

hitro bledijo in izginjajo v pozabo, mi je ob koncu najinega pogovora z nekakšno nostalgijo v glasu dejal Gregor.

Naš Gregor je pa tudi velik ljubitelj lepega domačega petja. Vnet za pristno, dobro šalo, veselje in smeh. Zato ni nikoli smel manjkati ne na ohceti, ne na steljarajah in drugih domačih praznikih. Bil je povsod tam, kjer so bili dobra volja, smeh in veselje.

Našemu Gregorju Knezu želimo še mnogo zdravih in srečnih let življa skupaj s svojimi dragimi in med nami na Brdinjah.

Rok Gorenšek

VRNITEV

*Dom moj rodni,
kot majhna si palača
in polje,
koder se sonce vrača.*

*Gozdovi široki,
na severu obronki Kozjaka,
polja ob Dravi in zavita
železna še kača.*

*Solze sreče v očeh.
Vzklik, ki v prsih drhti,
vrnitev in sreča,
ki zopet v meni živi.*

Vančy

PREJ SEM BIL FURMAN

Ti furmanski spomini so bolj ali manj napeti in razburljivi, vendar nosi v sebi vsak svojo drugačnost, zanimivost ali poučnost v odnosu človeka, do živali.

Predstavljam vam Martina Dobnika, ki je lani novembra odložil osmi križ ter si nadel devetega. Rodil se je leta 1909 pri Komovtu na Ojstrici. Čeprav je bil kmečki sin, si je s furanjem zgodaj začel služiti svoj kruh.

Služil je pri lesnem trgovcu Partu na Muti in vozil les s preniških in pohorskih hribov. Delovni dan se je tudi pozimi začel že ob treh zjutraj in trajal pozno v noč. Martin pravi, da mu z bičem ni bilo treba mahati po živalih, ker je že prej približno presodil, koliko v danih okoliščinah zmorejo. Tistim pa, ki so prekomerno nalagali na voz, se je vedno kaj zlomilo ali pretrgalo, učinek pa je bil vedno škoda na opravi, zamuda, pa manjša storilnost. Povedal je še, da mu še tako hud konj ni storil nič, pa čeprav ga je prvič zapregel v voz. Živali so ga imele vedno rade on pa njih.

Vprašal sem ga, če se mu je kdaj kaj posebnega pripetilo, a se ni spomnil nič takega. »No ja, to zapiši, da sem šel enkrat z vozom po moko v vuzeniški mlin. Ko mi je mlinar moko natehtal, me vpraša, če je vse v redu. Tedaj sem skomignil z rameni, kot bi hotel reči, da nekaj moke manjka.« Mlinar se je nasršil: »Kaj manjka? Ti me boš dolžil kraje!« Jaz pa pristopim k njemu in rečem: »Manjka tista moka, ki se je oprijela vaše obleke.« Tedaj se je mlinar pošteno nasmejalo. Ko pa je Martin ugotovil, da se pri tesarjih več zasluži, se je oprijel tega posla, saj se mu je pri plači krepko poznalo.

Med vojno je okušal nemško ujetništvo, ko je s sojetniki ril po minskih poljih ter se lačen in prezebel tresel za življenje, ko je pokalo okoli njega. Večnega potikanja po gozdovih ga je otela vdova Juvanova mama, kateri je pristopil na pomoč pri kmetovanju. Pri Juvanovanu sedaj zadovoljno preživlja jesen življenja s svojimi spomini.

Martin, še na mnoga zdrava leta.

Ludvik MORI

CERKEV NA URŠLJI GORI 1696 m

Dve leti uspešne obnove so že vidne, predvsem na strehi in zunanosti, čeprav je macesnove škodlje že prekrila siva patina.

Še najmanj dve uspešni in radodarni sezoni pa bosta potrebni, da bo cerkev na Uršlji gori spet postala ponos vseh prebivalcev okrog nje.

Vida Vrhnjak

Nimam časa

Sedim v kotu jedilnice gozdarskega obrata v Črni in se skupaj z našimi upokojenci poslavljam od starega leta.

Opazujem jih in ocenjujem njihovo prisotnost. Vseh 107 se ni udeležilo našega noveletnega srečanja, dobre tri četrtine njih pa le obuja spomine na svoje aktivne dni sredi mežiških gozdov. Vsi so nekaj pripomogli, da mladi lahko gospodarimo z lepimi, a danes na žalost, zelo obolelimi gozdovi. Vsak izmed njih, pa naj je bil »holcar« ali revirni vodja, sestavlja delček mozaika v gozdarski kroniki našega obrata. Še posebno si zaslužijo nekaj vrstic gozdarski strokovnjaki, ki so se v času mojega petletnega službovanja v Črni umaknili v pokoj. Marsikdo izmed njih mi je dal pred svojim odhodom iz naših gozdarskih vrst kakšen pameten napotek za nadaljnje delo. Vedno so imeli čas za razgovor.

Gledam Lesnikovega Jožeta, kako šarmantno se vrtil ob zvokih harmonike in neurtudno zre v okrašeno novoletno drevesce. Morda razmišlja o svojem gozdu nekdanje zelo razprte Jazbine. Tako kot danes so ga tudi včasih noge neumorno nesle preko divjih pobočij vse tja do Uršlje gore. Še danes si utrga del svojega upokojenskega časa, da pregleda svoje skrite gobarske predele pod Močivnikom.

Poleg našega nekdanjega direktorja Milana Čurina ponosno sedi Sedonikov Adi. Njega poznam še iz študentovskih časov. Kot praktikant sem zajadral k njemu na Pudgarsko. Veliko mi je vedel povedati o Smrekovcu, kjer je delal več časa svojega gozdarskega službovanja. Smrekovec se mu je tako prirastel k srcu, da se kar težko odpravlja v dolino. Ne bom pozabil, kako hud je bil, ko sem mu kot referent za gojenje na obratu omenil, da bomo v zgornjih delih zatravljenega in prereditvenega Smrekovca pričeli vnašati bukev. Rekel mi je: »Nikar ga ne lomi z bukvi. Ali bi rad, da bi Smrekovec postal Bukovec?« Hotel sem ga povprašati, kako je s to bukvi, pa jo je kmalu popihal z izgovorom, da nima časa. Ali pa je šel za Milanom. Tudi njemu še danes kar naprej primanjkuje časa.

Nekdanji direktor ostaja še naprej aktiven. Neumorno skrbi, da naš les še naprej ostaja konvertibilen, pa naj je ovrednoten s fiziološki ali koruznimi zrni.

Nič kaj boljši kot Milan pa ni Dretnikov Karl. Kar naprej se mu mudi. Tudi on je moral hitro oditi. Ne vem, ali zaradi njegove Mare ali pa si je zaželel poti domov preko Pikovskega vrha.

Ugotavljam pa, da imajo še najmanj časa naši strokovni sodelavci iz spodnjega konca naše doline.

Jožeta Zabukovca, nekdanjega referenta za »izkoriščanje« gozdov, pogosto obiščem na Šancah, a je malo kdaj doma. Kot domači ekonom je še danes zelo zaposlen. Pot do Lečnika in bližnjih trgovin je dolga in naporna. Veliko prijetnih uric pa mu poig love še vzameta vnuka. Tudi danes ni imel časa, da bi se podal v Črno. Že nekaj dni je zbiral korajžo, da bi zaradi bolečega zoba odšel k zobozdravniku, raje je ostal doma na toplem. Ne vem pa, zakaj nas ni prišel obiskat Tone Petrič, nekdanji revirni gozdar Uršlje gore. Verjetno je moral na lov, saj imajo gamsi tudi omejen svoj lovopustni čas. Sicer pa Tone še naprej ostaja aktiven upokojenec v gozdovih pod televizijskim oddajnikom. Zato mu pomanjkanja časa za današnje srečanje ne smem zameriti. Mislim, da bo zamudo nadoknadil konec leta 1990.

Z njim pa bo prišel Skarlovnikov Lojz, ki se je več kot 30 let bal za vsako smreko v Navrškem vrhu. Tudi njega ne opazim med nami. Morda so ga okupiralni člani »Zveze borcev« ali pa si je oprtal na ramo puško in se podal na lov. Lojz zaradi pomanjkanja časa še ni izpolnil svojega lovskega plana.

Harmonikar neumorno igra, meni pa se ne zdi škoda časa za razmišljanje o nekdanjih gozdarskih delavcih. Še in še bi razglabljal o njih, pa me zmoti Kotnikova Micka iz Kotelj, nekdanja gojitvena delavka: »Tovariš inženir ali ste vi tisti, ki se bojite plesati? Naj vas ne bo strah!« Neprijetno bi mi bilo ob izgovoru, da nimam časa. Zato se z Micko zavrtim. Kakšen je bil moj ples, pa Micka že sama ve.

Gořád

ZA BOLJŠO KVALITETO ŽIVLJENJA

Prim. dr. Krakerjeva iz Kranja je med svoje varovance poslala poučno novoletno poslanico. Zaradi prijetne vsebine jo v celoti objavljamo.

Za kvalitetnejše življenje nam priporoča:

VESELJE

Nihče nam ne more preprečiti, da si olepšamo življenje, razen nas samih. Kdor želi biti srečen in zadovoljen, mora srečo deliti.

— **PODARIMO** nasmešek domačim, sodelavcem, sploh vsakomur, ki ga srečamo.

— **POTRUDIMO SE**, da najdemo za slehernega, ki ob nas živi in dela, besedico pohvale, vzpodbude ali dober nasvet.

— **PRISLUHNI MO** tudi našim tihim, skromnim sopotnikom, ki jim doslej nismo posvečali pozornosti. Pustimo jih do besede, ne da bi jih prekinjali, čeprav govorijo skoraj nepomembne stvari. Z besedami, ki tečejo prek ustnic, odteka samota, zagrenjenost. Žalost blede, ko ji prisluhnemo; radost, ko jo sproščamo, raste. Zadržane, potlačene stiske rodijo bolezen. Tudi nam bo dobro delo, če nas bo kdo poslušal.

Čas beži, prijateljstva pa samevajo. Ali mora vrednost prijatelja zrasti šele takrat, ko preti, da ga izgubimo?

ČVRSTO ZDRAVJE

Vsak je sam svojega zdravnika kovač. Najbolj udobno je biti zdrav, toda, da si zdrav, se ne smeš predati udobju...

— **PODARIMO** telesu v kopalnici vsak dan udobje zdravilišča: utrujimo kožo z masažo, s ščetkanjem, s počepi, hladnim tušem in z grobo brisačo.

— **POTRUDIMO SE** za tako hrano, ki bo zdravje varovala, ne pa ogrožala. Veliko presnega sadja in zelenjave; malo maščob, soli in sladkorja; črn kruh in jedi, kjer je zrno še v celoti ohranjeno. Sicer pa se da živeti tudi skoraj ves dan brez

hrane in potem en pošten obrok, toda delo bo vendarle slabše opravljeno in zdravje načeto. Manj obolevajo tisti, ki jedo petkrat na dan.

— **PRISLUHNI MO** svarilu naše vesti, ki ve, da alkohol in cigarete ogrožajo naše zdravje. Ali smo res takšni slabiči, da ti užitki nad nami gospodarijo? Posledice ne plačuješ sam, ampak tudi tvoja družina. Zločin, ki ga zapuščaš, pa je, da s svojim zgledom napeljuješ mlade v to zmoto.

Le kako boš uspešen, če telo ne bo zmoglo naporov? Le kako boš užival sadove svojega dela, če zdravja ne bo?

ZDRAVO OKOLJE

Kjer narava umira, se tudi zdravje človeka podira. Za več kot tretjino ekološkega zla je krivo naše osebno malomarno ravnanje. Z le malo truda pa lahko okolje tudi izboljšamo.

— **PODARIMO** očem mimoidočega lep cvet z okna ali vrta. Postavljajmo klopi in sončne lope v naseljih za vse. Zaplenimo zelenice za poležavanje. Negovana trava prenese igro. Nikomur ne bo padla krona z glave, če bo pobral smeti, ki jih je nekdo drug odvrzel.

— **POTRUDIMO SE**, da zmanjšamo količino odpadkov, saj se da veliko stvari ponovno uporabiti, kar pa odvrzemo, naj bo ločeno. Odklanajmo luksuzno in težko razgradljivo embalažo, da nas smeti ne bodo zadušile.

— **PRISLUHNI MO** zdravi pameti in varčujmo z energijo in materijo. Ne uporabljajmo toliko detergentov, elektrike. Ne pregrevajmo stanovanj. Pretiravanje s čistočo gre na račun zdravja ljudi in okolja.

Neskaljeno sonce, voda, zrak, tišina so osnovne prvine za prijetno počutje.

Nada Kadiš

KADROVSKE VESTI — GOZDARSTVO

PRISLI: V DECEMBRU 1989

Priimek in ime — Datum — Dela, ki jih opravlja — Organizacija iz katere prihaja

TOZD GOZDARSTVO ČRNA
Obretan Boštjan, 29. 5. 1989, sekač, iz JLA
Šepul Jože, 7. 12. 1989, sekač-žičničar, —

TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
Širnik Branko, 4. 12. 1989, pripravnik — prva zaposlitev
TOZD CENTRALNO LEŠNŌ SKLADIŠČE OTIŠKI VRH
Draučbaher Marjan, 21. 8. 1989

ODŠLI: V DECEMBRU 1989

Priimek in ime — datum — dela, ki je opravljal — organizacija, v katero odhaja

TOZD GOZDARSTVO RADLJE
Ovevso Begič, 21. 12. 1989, gozdar, —
Rado Napotnik, 31. 12. 1989, gozdar,
TOK GOZDARSTVO RADLJE
Golob Ivan, 30. 11. 1989, vodja odprema, —
TOZD GRADNJE SLOVENJ GRADEC
Hasanagić Omer, 6. 12. 1989, gradbena dela, — del. razmerje za dol. čas
Mevkić Fauad, 4. 12. 1989, gradbena dela, — del. razmerje za dol. čas
Trivalič Uroš, 10. 12. 1989, gradbena dela, — del. razmerje za dol. čas
Saldo Ivan, 11. 12. 1989, gradbena dela, — del. razmerje za dol. čas
Dedić Huso, 12. 12. 1989, gradbena dela, — del. razmerje za dol. čas

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
Gozdarstvo Slov. Gradec	42	3	45
Gozdarstvo Mislinja	49	5	54
Gozdarstvo Črna	124	14	138
Gozdarstvo Radlje	109	24	133
TOK Gozd. Slov. Gradec	34	3	37
TOK Gozd. Radlje	27	5	32
TOK Gozd. Ravne	25	5	30
TOK Gozd. Dravograd	13	3	16
Gradnje Slov. Gradec	44	7	51
TIS Pameče	122	14	136
CLS Otiški vrh	39	5	44
Delovna skupnost	43	59	102
	671	147	818

Darinka Cerjak

KADROVSKE VESTI — LESNA

PRISLI V TOZD, DECEMBER 1989

Priimek in ime — datum nastopa — naloge in opravila, ki jih bo opravljal — organizacija, iz katere prihaja.

TOZD ŽAGA MISLINJA
GLAŽAR Stanko, 20. 12. 1989, PK, zlaganje žaganega lesa, iz JLA
ODER Roman, 20. 12. 1989, IV stopnja, zlaganje žaganega lesa, iz JLA
ČEKON Boris, 21. 12. 1989, PK, zlaganje žaganega lesa, iz JLA

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH
REČNIK Marjan, 18. 12. 1989, NK-I, iz JLA

TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE-PODVELKA
MARTINI Bernard, 11. 12. 1989 II. — obd. les. — ročno kitanje in brušenje, iz JLA
OSRAJNIK Robert, 19. 12. 1989, I-OŠ, upravljanje in tekoče vzdrževanje viličarjev, iz JLA

KRIVOGRAD Vlado, 19. 12. 1989, IV — les. šir. prof., strojno rezkanje na stroju Holzma, iz JLA

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
ROBNIK Iztok, 29. 12. 1989, V. izvajanje del na robni obdelavi, iz JLA

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
BART Breda, 6. 12. 1989, dipl. inž. les. — pripravnik, prva zaposlitev
POGOREČNIK Marjan, 18. 12. 1989, delavec II., iz JLA
JEROMEL Janez, 18. 12. 1989, strugar, strojno vzdrževanje iz JLA

TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
DOMAZET Ivan, 1. 12. 1989, V. les. teh., vodja vgradnje II.

ODŠLI V MESECU DECEMBRU 1989

Priimek in ime, datum odhoda, dela, ki jih je opravljal, v katero organizacijo odhaja

TOZD ŽAGA MISLINJA
ŠKOFLEK Viktor, 14. 12. 1989, PK, zlaganje žaganega lesa, v JLA
RAMŠAK Slavko, 14. 12. 1989, PK, zlaganje žaganega lesa, v JLA

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH
TEMNIKAR Jože, 15. 12. 1989, NK delavec, odprema, v JLA
TOZD TOVARNA STAVBNEGA POHIŠTVA RADLJE-PODVELKA
MEDVED Blaž, 17. 12. 1989, IV. stop. upravljanje potezne krožne žage, JLA
HELBL Srečko, 18. 12. 1989, V. les. teh., upr. stroj. za profil Waco, JLA

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE
GOLOGRANC Marjeta, 25. 12. 1989, IV. pomoč pri brizganju robov,
RENER Aleksandra, 11. 12. 1989, I. odvzemanje VK z linije
HABER Sonja, 31. 12. 1989, I. odvzemanje z VK linije

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE
BOŽIČ Karel, 31. 12. 1989, les. teh., vodenje skl. konč. izdel., Blagovni promet
ODER Miran, 15. 12. 1989, delavec II, pomoč pri stroju II, določen čas
VAJKSLER Franjo, 31. 12. 1989, stroj. teh., strojno vzdrževanje IV,

TOZD TOVARNA IVERNŌ PLOŠČ OTIŠKI VRH
IZAK Jože, 14. 12. 1989, NKV delavec, delavec na sklad. lesa, v JLA
PIKO Blaž, 14. 12. 1989, NKV delavec na skladišču lesa, v JLA

WOŁODYGA Danilo, 25. 12. 1989 NKV delavec pri finalizaciji
 HAJNŽE Janja, 31. 12. 1989 NKV delavka, čistilka posl. prostorov,
 TOZD TOVARNA OBLAZINJENEGA POHIŠTVA NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC
 VETRIH Roman, 15. 12. 1989, brez poklica, izv. ročn. transp. opravil, v JLA
 PIRTOVŠEK Dimitrij, 15. 12. 1989, brez poklica, pripravl. lažjih elemen. za tapeciranje,
 v JLA
 POPIČ Iztok, 15. 12. 1989 brez poklica, izvajanje ročnih transportnih opravil, v JLA
 CIFER Elizabeta, 31. 12. 1989, brez poklica, izdelava tapetniških del, v pokoj
 TOZD BLAGOVNI PROMET SLOVENJ GRADEC
 KNEŽAR Gordana, 31. 12. 1989, V. les. teh., prodajalec II, za določen čas

Struktura in gibanje delavcev Lesne Slovenj Gradec — december 89

TOZD	M	Ž	SKUPAJ
ŽAGA MISLINJA	45	5	50
ŽAGA OTIŠKI VRH	46	11	57
ŽAGA VUHRED	47	10	57
ŽAGA MUŠENIK	33	12	45
TP PAMEČE	129	145	274
TP PREVALJE	87	162	249
TSP RADLJE-PODVELKA	174	184	358
NOVA OPREMA SLOVENJ GRADEC	175	151	326
BLAGOVNI PROMET SLOV. GRADEC	138	84	222
TIP OTIŠKI VRH	215	30	245
DSSP	37	70	107
INTERNA BANKA SLOV. GRADEC	2	25	27
SKUPAJ:	1128	889	2017

Ivo LIPOVŠEK

KADROVSKE VESTI — TSP RADLJE—PODVELKA

V LETU 1989 JE:

I. prenehalo redno delovno razmerje 23 delavcem:

- a) upokojitev 4 delavci
 - b) sporazumno prenehanje del. raz. 10 delavcev
 - c) sprejem za določen čas 2 delavca
 - č) umrl v p. n. 1 delavec
 - d) JLA (mirovanje pravic) 6 delavcev
- Skupaj: 23 delavcev

II. sklenilo redno delovno razmerje 16 delavcev:

- a) pripravniki 3 delavci
 - (štipend. Lesne)
 - b) sprejem za določen čas 2 delavca
 - (štip. Lesne, ki pavz.)
 - c) vrnitev iz JLA 11 delavcev
- skupaj: 16 delavcev

Tako se je število zaposlenih delavcev v letu 1989 zmanjšalo za sedem delavcev.

Povprečno je bilo zaposlenih 359 delavcev.

III. invalidsko je bilo ocenjenih 6 delavcev:

- a) II. klg. invalid. 1 delavec
 - b) III. klg. invalid. 4 delavci
 - c) sprem. del. zmožnost 1 delavec
- skupaj: 6 delavcev

IV. zaposlenih invalidnih oseb je 28:

- a) II. klg. invalid. 14 delavcev
 - b) III. klg. invalid. 11 delavcev
 - c) sprem. delov. zmožnost 2 delavca
 - č) 70 % tel. okvara 1 delavec
- skupaj: 28 delavcev

V. za disciplinski prekršek je bilo obravnavanih 34 delavcev.

Izrečeni so bili naslednji disciplinski ukrepi — sklepi:

- a) prenehanje red. delovnega razmerja 2 delavca
 - b) pog. pren. d. r. za dobo 6 mes. 5 delavcev
 - c) pog. pren. d. r. za dobo 1 leta 1 delavec
 - č) pog. pren. d. r. za dobo 3 mes. 3 delavci
 - d) javni opomin 6 delavcev
 - e) opomin in plačilo pavšala 12 delavcev
 - f) se odgovor. oprosti 5 delavcev
- skupaj: 34 delavcev

Jana TOMAŽIČ

KJE SE SKRIVA SREČA

Mnogo ljudi išče srečo v lepih in razkošnih stavbah, v obilici denarja, pri simpatičnih partnerjih, v obilici materialnih dobrin, mogoče celo v tožbah in nevoščljivosti, in še čem.

Srečo lahko najdemo tudi v drobnih stvareh: v dobrem počutju, zdravju, v skromnosti, v prijaznem pozdravu, pogledu, besedi, nasmehu, lepi glasbi, v medsebojnem razumevanju, pri dobrih sosedih, v neokrnjeni naravi, cvetju, v obisku osamljenega človeka, invalida, bolnika, če mu moremo narediti uslugo, ter še drugih drobnih pozornostih.

Ludvik MORI

KO SE V SRCU OBUDI DAVNO LEP SPOMIN

Slovenci imamo velike glasnike o naši kulturi, o našem ponosu. Smo narod, ki zna oblikovati svojo zgodovino, ki zna ohranjati svoje spomenike, že kar od brižinskih naprej. Priča našega obstoja je tudi gosposvetski kamen, ki nazorno govori o obstoju slovenskega naroda. Torej vsak človek, Slovenec, v svojem življenju srečuje ljudi in spomin nanje hrani kot dragocenosti.

Ob letošnjem slovenskem kulturnem prazniku se bomo Slovenci spet spomnili dr. Franceta Prešerna in drugih znanih kulturnih osebnosti. Želim objaviti spomin na dva velikana naše kulture. Leta 1956 sem poslal v pregled svoja dela še živečemu pisatelju Francu Finžgarju, da mi svetuje, ali se splača pisati, širiti lepote poezije, proze, dramatike. V zahvalo mi je poslal pismo:

Ljubi moj!

Prav lepa zahvala za tvoje pismo. Povzela iz njega, da imaš veliko željo in tudi dokazuješ z delom, da je v tebi dar za pisateljevanje. To so pač prve kali, ki samoročno poganjajo iz srca in duše. Prav je tako. Le pomisli na našega genija, Prešerna, koliko je on svojih prvih mladih pesmi požgal, preden je dobil od njega narod bisere naših pesmi. Na vsakem drevesu je mnogo še piškavega, preden najtoplejši sadeži dozore.

Če ti je ^{ta} poezije ^{afroni} ali pesni darovan, sprejmi ga, poskušaj, rasi, razodeto ti bo kmalu, ali si ali nisi. Oj, koliko mojih pesmi je tiskanih. Mirno se jim nasmiham. Tudi proze zelo veliko, preden sem zadel pravo pot.

Ne berem lahko, vid mi peša, posluš mi je razbila bomba torej poleg starosti tudi take okvare. Če mi pošlješ kratko črto, jo bom prebral in ti sporočil svoje misli.

Lepo te ozdravlja

Finžgar
26/8 56.

Ravne, 15/9 1964

Zahvalim se vam za vaše
tople besede in nevdah s Meškoveca
proba.

Naj Meško, vaš bližnji svet,
ostane živ v vas in skupaj
o "lepoto!"

M. Plušnik

Prav tako hranim veliko pisem pokojnega koroškega vihar-
nika dr. Franca Sušnika. Koliko lepih pisem, besed mi je dal! To
so dragoceni biseri, ki jih hranim kot veliki dar, ki sem ga prejel
od teh ljudi. Leta so minila. Njihova pisma so postala že rjava
od časa, ki je pretekel, njih vsebina pa je tako kristalno čista kot
Glorija v Cankarjevih delih. Ta ne usahne, ta živi. To nam doka-
zuje, da je treba lepoto naših pesmi, naših del brati, se iz njih
učiti omike in lepote kulturnega vedenja.

Naj bo ta spomin, zapisan v Viharniku, prikaz bralcem, ka-
ko smo mnogi že kot mladeniči pisali v takratne revije, kot npr.
Mlada pota.

Mladi, ki čutate dar pisanja, ne opustite ga, pišite! Tudi, če
bo čas za pisanje neusmiljen; tudi, če se bodo iz vas norčevali.
Ne marajte, človek nekatere stvari spozna šele v poznejših, zre-
lejših letih. Pomisleki, ki jih je kdaj prej izražal o delu nekoga
drugega, se pozneje sprevržejo v kes.

Pišite, vi mladi ljudje, za lepši jutri. Nadaljujte naše delo,
ne pozabite, da ste sinovi plemenitih slovenskih mater, ki jih je
Prešeren tako lepo opeval. Postanite Prešerni! Postanite neustra-
šni borci za mir, za dobroto sveta! Takrat bodo tudi v vaših srcih
pognale prve kali, kot mi je pisal Franc Saleški Finžgar v pismu
leta 1956.

Viktor Levovnik

Dragi Viktor Levovnik!

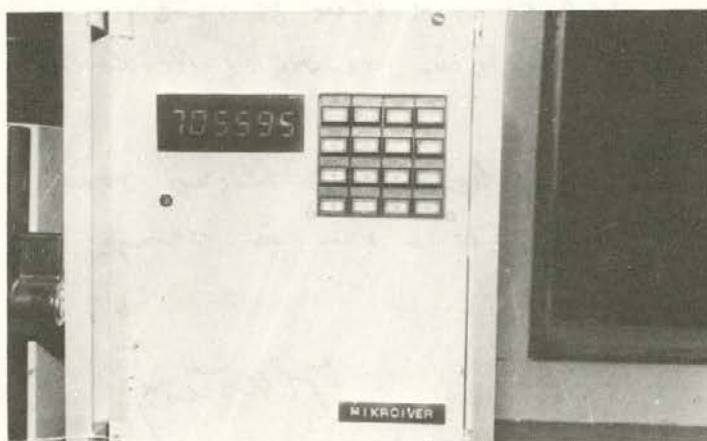
*Kadarkoli mati umre, vsakemu
človeku mati prerazodej' umre.*

*Pravzaprav ljubečemu, zvestemu
ocu nikoli ne umre.*

*Sej jo čutite, sej bdi' z vami;
postati vas in čuje.*

Fr. Sušnik

7/9 77

Večnamenski kontrolni sistem PCSD-EMD

7/10 78

Dragi Viktor Levovnik!

Dobrih mesecev že je dan na dan

na mizi pred menoj vseč pismo, 31. avgusta

nepisano: za spomin na dan, na prvi

september, ko vam je umrla stara mama.

Zdaj ga spet berem, polno vašega

srca je, vse matere dedičine. —

Klič me več pismo od 30. 9. 78

in želi odgovor.

Naj ti nama lepo jedrsko sonce

dela mičanje!

lep pozdrav!

V. Jurac

ALOJZ PLANINŠIČ

Globoko nas je pretresla vest, da
je v sredo, dne 3/1-90 prenehalo bi-
ti srce našemu mlademu sodelavcu
Alojzu PLANINŠIČU. Pokojni
Alojz se je rodil 19/9-58 leta kot de-
seti sin materi Mariji in očetu Anto-
nu.

V naši TSP Radlje-Podvelka, DE
Podvelka se je zaposlil 4/8-80 leta
in opravljal dela in naloge »monta-
ža polken in KK«. Bil je vesten de-
lavec in dober tovariš.

Na delu je spoznal svojo življenj-
sko spremljevalko Zofijo. Tako se
je 8/2-82 rodila hčerka Mateja, ki
je tragično umrla v prometni nesre-
či, dne 31/10-86. Smrt hčerke je
Alojza in Zofijo zelo potrla, zato

sta se ponovno odločila za otroka
in 11/8-87 se je rodila hčerka
Metka.

Alojza je od mladih let spremlja-
la bolezni, ki mu je še dodatno gre-
nila življenje. Toda nihče od nas ni
vedel, niti si ni mogel misliti, s kako
črnimi mislimi se ukvarja Alojz
sam! Te moreče črne misli je v sre-
do, dne 3/1-90 tudi uresničil.

Od njega smo se poslovili na po-
kopališču v Breznu, kamor smo ga
poločili v grob ob njegovi hčerki
Mateji.

Želimo mu mirni počitek.

Sodelavke in sodejavnici
TSP RADLJE-PODVELKA

IVAN LOPAN 1927—1990

Nepričakovano in tiho je ugasni-
lo življenje moža, očeta, pa dedija
in prijatelja Ivana Lopana iz Kozja-
ka pri Mislinji.

Pokojni Ivan Lopan se je rodil
11. maja 1927 leta na Kozjaku ma-
teri samohranilki, zato je že kot
mlad okusil tegobe takratnega ži-
vljenja. Ni mu bilo dano, da bi se
izučil poklica, zato je opravljal ra-
zna dela pri kmetih: od pastirja pa
do rudarja v velenjskem rudniku.

kamor je dolga leta hodil na delo.
Ker je imel izredno veselje do zem-
lje se je leta 1963 preselil z družino
na Sredemšekovo majhno kmetijo
pod obronke Paškega Kozjaka. Ker
pa skopa zemlja pod Kozjakom ni
dajala dovolj kruha za 7 člansko
družino, je nadaljeval kot rudar.

Vsi, ki smo Ivana Lopana pozna-
li, ga bomo ohranili v lepem in traj-
nem spominu.

F. JURAC

SELŠKA PESEM V BESEDI IN SLIKI

Že dolgo vrsto let me je vodila tiha želja, da bi se podal v kraj Sele, kjer je kot duhovnik in pisatelj dolga leta živel in ustvarjal pisatelj Ksaver Meško. A te želje so se mi odmikale iz leta v leto. Letos jeseni pa so iz tega zaselka pod Plešivcem po radijskih valovih priplavale v naše domove lepe pesmi, glas harmonike in tople besede povezovalcev, ki so zagotavljale, da tam prebivajo gostoljubni ljudje, ki so prijazni do popotnika, ki zaide v njihov tih in idiličen kraj.

Sedaj se ni bilo mogoče več upirati tem željam. Sončno in toplo vreme ter dolgi zimski večeri so več kot prikladni za takšen izlet v neznano, brez strahu za prenočišče, pa me tam zajame noč. Povsem posrečil se mi je ta iztuhtan načrt, kako priti do ljudi, ki sem jih želel spoznati. Že se je sonce bližalo zahodu, ko sem se znašel v topli Breznikovi kuhinji, kjer sem bil prijazen sprejet. Kar brž sem povedal namen svojega obiska in pridal željo, da bi rad spoznal še nastopajoče harmonikarje. Prijazna Breznikova gospodarja sta pre-

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

VLADISLAVA ČERNIČA

iz Mislinjske Dobrave 36

se vsem, ki so ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, najlepše zahvaljujemo. Hvala sosedom, ki so nam kakorkoli pomagali v najhujših trenutkih. Iskrena hvala DO Intes TOZD Pekarna Slovenj Gradec, Novi opremi, Tovarni meril Slovenj Gradec ter Cestnemu podjetju Maribor. Prav lepa hvala Gasilskemu društvu Turška vas za spremstvo na zadnji poti, zdravnikom in strežnemu osebju internega in kirurškega oddelka slovenjegrške bolnišnice, govornikoma Maksu Vrtiču in Ivanu Merzdovniku za poslovilne besede, gospodu nadžupniku Francu Rataju za pogrebni obred ter pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: žena Milka, sinova Jože in Miran ter hčerka Marina z družinami.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljube mame in stare mame

FRANČIŠKE ZUPANC

iz Mislinjske Dobrave 52

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, sodelavcem in znancem, ki so nam izrazili sožalje, darovali cvetje ali prispevali za maše.

Iskrena hvala zdravnikom, župnikoma za opravljen pogrebni obred ter govorniku za izrečene besede.

Vsi njeni.

Breznikovi: Tone, Janez, Polonca, Andrej, Jože. Tonček je ob času snemanja pri vojakih, v januarju pa ga je zamenjal Janez.

pustila večerno opravilo sinovom in me z klenim konjičkom pospremila po strmem makadamu do najvišje ležeče kmetije tega kraja pod Plešivcem.

In v večernem mraku smo že bili pri Lesniku, kot se po domače reče. Prijetno toplo sem se počutil med njimi. Povedali so mi, da so Nemci med vojno to domačijo požgali. Na srečo so se ljudje prej umaknili. Po vojni je tod zagospodaril nov rod. Bilo je treba vse na novo zgraditi, si narediti orodje, oziroma tudi nabaviti, kar se je pač dalo dobiti, v teh težkih časih. Čeprav je kmetija zelo višinska in precej strma, tod uspešno gospodarita Milan in Alenka z babico ter tremi otroki, ki morajo dnevno prepešati do šole sedem kilometrov, in prav toliko nazaj v hrib. Ob vsem tem pa, če je potrebno, priskočijo staršem v pomoč pri delu. Po trdem delu še radi zapojejo in zaigrajo na harmoniko, posebno ata, po katerem se je vrgel tudi sin Srečko, ki je že kar otroški jok zamenjal za harmoniko. Zdaj že pridno nastopa na raznih prireditvah ter združuje glasbo z delom in učenjem.

In zopet smo v dnevni sobi pri Brezniku,

kjer na steni ugledam številna priznanja, ki pričajo, da so bližnji in daljni občani naprtili Tonetu Lahu kar dva ducata funkcij v zadnjem desetletju; skoraj vse: od A do Ž, kjer jih zastopa in vodi pri delu za napredek in razvoj kraja. Sproti je razrešen le tistih funkcij, ko stvar izpelje do kraja, ali je cilj dosežen. Torej je duša in motor napredka. Ob uspešnem kmetovanju je skupaj z družino v kratkem času skoraj na novo zgradil hišo in skedenj ter druge pomožne stavbe, ki so ponos družini in kraju. Vsi ti uspehi so plod medsebojne povezanosti pri delu in kulture, katere predsednik je Tone.

Ob prijetnem kramljanju sem zvedel, da bo njihov moški pevski zbor Ksaver Meško Sele slavil drugo leto februarja srebrni jubilej. Le kdo bi preštel vse nastope, ki so jih imeli v vseh teh dolgih letih na raznih kulturnih prireditvah v bližnjih in tudi bolj oddaljenih krajih! Vodja tega selškega zbora je Milan Hovnik. Pojejo tudi v domači cerkvi in ob slovesih od pokojnih.

(Nadaljevanje na 16. strani)

Moški pevski zbor »Ksaver Meško« Sele, na 60. obletnici člana zbora Ivana Lahovnika 1987

NAŠE HRUŠKE

Hruške sodijo v družino rožnic, rod *Pirus*. Za nas sta važni dve vrsti-*Pirus communis*-divja hruška, ki jo mi imenujemo lesnača in *Pirus amygdaliformis*-trnovača.

Ti dve sta predhodnici večine naših starih sort. *Pirus communis* raste po vsej Evropi, to je visoko drevo, z deloma trnastimi vejami.

Pirus amygdaliformis ima drobne liste kakor mandelj. Pri nas raste v Istri in Dalmaciji, kjer jo uporabljajo za podlago pri cepljenju.

Divje vrste hrušk uspevajo v surovejši alpski klimi. Zato imamo pri nas mnogo delno kultiviranih moštnic na Pohorju, Koroškem in Gorenjskem, kjer občutljivejše sorte ne bi dobro uspevale.

V naših krajih so se največ uveljavile starejše odpornejše sorte. Sedaj v novejšem času pa že najdemo po plantažah in vrtičkih, druge občutljivejše sorte, kot so: konferans, viljamovka, boskovka, kleržo in še nekatere, ki pa pri nas niso sigurne.

Tukaj bom opisal najprej naše stare sorte, ki so jih naši predniki že dolgo s pridom uporabljali kot prehrano, saj so bile suhe hruške (kloce kot so jih tudi imenovali) skoraj kot kruh-včasih pa so kruh celo nadomeščale.

Dosti pa se je iz hrušk prešel mošt ali se kuhalo kvalitetno žganje. Za razliko od jablan imajo hruške bolj globoke korenine, zato bolj prenašajo sušo. Hruške dosežejo večjo starost kakor jablane in rodijo redno in obilnejše. Tudi niso tako občutljive za bolezni in škodljivce.

Včasih so imele suhe hruške v prehrani velik pomen zlasti pozimi. Poleti ob košnji in žetvi so kuhali hruške in dobili osvežujočo in zdravo pijačo.

(Nadaljevanje s 15. strani)

Še bi se pogovarjali, da nas ni pozna ura nagnala k počitku. Neopazno čudovit je bil pogled s podstrešne sobice v jutranji svežini na Uršljo goro in druge vrhove. Kar težko se je bilo posloviti od tega čudovitega kraja in prijaznih ljudi.

Spotoma sem se oglasil še pri Klančniku, kjer je gostišče in poprosil Klančnikovo mamo, da mi je odprla selško cerkev sv. Roka, katero so v zadnjih dveh letih krajani temeljito prenovili od znotraj in zunaj. V to tihoto mirnega kraja se je po štiriletnem vojnem pregnanstvu umaknil sloviti pisatelj Ksaver Meško. V stavbi blizu cerkve je 44 let bival ter opisoval v črticah in knjigah trpljenje in radosti.

Selani so ponosni, da si je tod izbral zadnje počivališče. Z globokim spoštovanjem sem se še poklonil njegovemu spominu ob grobu, v katerega je zasajen lesen križ s tablico in napisom, ki si ga je sam sestavil.

Na grob mi križ lesen zasadite, naj vere upanja znamenje bo, in le pogostokrat se vanj ozrite, naj kaže pot vam gor v nebo.

Ovne roža, sveti križ ostane, na svetu mine vse, ostane duša, otroci, le mnogokrat molite zame, ko grob preraste zelena ruša.

Ludvik MORI

Naše stare sorte

Lesnača ali divja hruška je naša najstarejša sorta, raste pri nas po gozdovih in pašnikih.

Zraste visoko drevo, z močno krošnjo, cveti od konca aprila do junija — odvisno od lege.

Plod je droben, okrogel in pozno dozori. Ko sadeži odpadejo, se čez nekaj dni zmečajo.

Včasih so iz še trdih prešli mošt iz mehkih pa kuhali žganje. Sedaj te drobnice, kot jih tudi imenujemo, še malokje pobirajo, le kadar je malo sadja, jih pobirajo za žganje.

Ozime so pri nas v višjih legah zelo znane. Je že kultiv. vrsta, pozno dozori, od tod tudi ime. Plod je okrogel in debelejši od lesnač, zelen in trd. Dajejo dober mošt, zmečane pa sušijo ali iz njih kuhajo žganje.

Rumenke so podobne ozimkam, so pa prej zrele. Že v avgustu postanejo rumene-od tod tudi ime. Dajejo kvalitetno žganje s prijetnim vonjem.

Tepka je ena najstarejših kultiviranih hrušk, znana po vsej Sloveniji in kar je redko, da ima povsod enako ime. Tepke se razlikujejo od ostalih starejših hrušk po listju in sadežih, ki so debelejši in okrogli, če zorijo v dežju, rade po eni strani spokajo. Tepke so imele včasih v prehrani kar pomembno vlogo. V fevdalnih časih so suhe tepke in tepkov mošt, spadali k oddaji desetine. V jeseni so prav cenili sladke tepkov mošt. Vanj so narezali kruh in jedli z žlico ali za večerjo v oblikah krompir in sladke tepkov mošt. Zelo so cenili tudi suhe hruške. Prav znano in kvalitetno je tudi tepkovo žganje. O tepkah je pisal tudi Valvasor, ko je hodil po naših krajih.

Le škoda, da se ta vrsta hrušk zelo opušča, saj mlade skoraj ne najdeš več. Spodrinila jo je vinska moštovka.

Vrbovke so ena starejših zgodnjih sort, pri nas so precej razširjene drobne do srednje debele, proti pečlu se zožujejo. To je ena najzgodnejših hrušk, zorijo že v avgustu. So

Temnikarjeva tepka.

Foto Matevž Čarf

Na gloku vzgojena hruška.

Foto Matevž Čarf

prijetnega okusa. Uporabljamo jih kot prvo sveže sadje. Če jih imajo kje več, kuhajo iz njih kvalitetno žganje.

Petrovke so srednje debeli okrogli sadeži, zorijo od junija do julija, hitro se zmečajo in so zelo sočni in okusni, so cenjeni kot zgodnje sadje. Včasih jih tudi sušijo ali kuhajo kvalitetno žganje.

Rjavke so starejše, srednje debele, proti pečlu zožene, umazano rjavega olupa, od tod tudi ime. Ko se zmečajo so jih včasih sušili, dajo pa tudi dober mošt.

Strdenka je srednje debela zelo sočna in okusna hruška. Drevesno zrelost dosežejo avgusta, septembra, primerne so za sušenje. Najdemo jih le še redko kje.

M. ČARF

(Dalje)

ANEKDOTA O SUHIH HRUŠKAH

Visoko na Pohorju pri kmetu Havzerju, kjer so imeli več služabnikov in po kočah kočarjev, so se vedno dobro priskrbeli za dolge hude zime, ko je zapadlo toliko snega, da so bili tudi dalj časa odrezani od drugih. Zato so imeli vedno pri hiši v podstrešju nove krste. Če je pri tej domačiji pozimi kdo umrl, ga zaradi snega niso mogli spraviti v dolino, so pokojnika dali v krsto in jo zakopali v sneg ali dali na hladno na podstrešje. Na podstrešju so imeli tudi rezervne nove krste.

Nekega leta so hruške dobro obrodile, da so jih v krušni peči dosti nasušili. Ker jih ni imela gospodinja več kam shranjevati, je suhih hrušk nasula kar v eno novo krsto. Pozimi pa, ko je zapadlo dosti snega, je umrl hlapec. Tako so dali krsto s hlapcem na podstrešje.

Ko je bila že možna pot v dolino, so tudi pokojnika hoteli spraviti na pokopališče, pogrebci pa so po pomoti na podstrešju vzeli krsto s suhih hruškami in to so pokopali na pokopališču. Na spomlad se je gospodinja spomnila na suhe hruške v krsti in je to odprla in glej, v krsti ni bilo hrušk, temveč mrlič. Tako so imeli še en pogreb s pravim mrličem.

M. Čarf

KMEČKI OBIČAJI ČEZ LETO

Najdaljši mesec januar je za nami. Je pa tu še predpustni čas, saj včasih še traja ves mesec februar. Le redko kdaj pride Pust na 6. februarja kot tudi redko najpozneje 5. marca. Novi posli, ki so se ob novem letu menjali, so se že privadili na novo okolje in delo, ki jim je bilo zaupano. Hlapci — furmani, ki so imeli na skrbi konje ali vole, so morali ta čas pridno izkoristiti. Običajno so bile ta čas snežne razmere ugodne in z odročnih krajev, kjer ni bilo cest za izvoz lesa, je bila prilika zaslužka s prevozi. Za tedanje razmere je debela snežna odeja prav koristila, da so iz vsakega oddaljenega jarka spravili les. Da so utrdili snežno podlago kot sanenec, so na prednje poke (težke okovane sani) naložili nekaj hlobov. Kjer so imeli kako vprežno živino, so ta zimski čas izkoristili za dodatni zaslužek. Če ni bilo prevozov doma ali v bližini, so šli tudi drugam. To furmansko delo je bilo težko. Zjutraj, najpozneje do treh, so vstajali, nakrmili žival in še v temi odšli, včasih tudi daleč v planino, v hudem mrazu vse ročno nalagali in se pozno vračali domov. Stanovanje teh furmanov je bilo zelo skromno. Stanovali so v hlevih pri konjih, spali v jasilih, oddeja so jim bile konjske dekne. Taki prevozi so trajali največ do srede marca, ko je na sončnih legah sneg skopnel in sanke niso tekle več, — pri kmetih pa se je začelo drugo delo.

Na kmetijah pa so se opravljala razna domača dela, oskrba pri živini, priprava drv za vse leto, popravo in izdelava novega orodja: pletenje košar, koline doma ali pri sosedih. Ženske so poleg gospodinjskih del predle volno, laneno predivo, pletle in šivale. Ko je bilo dovolj naprednega, je prišel k hiši v štero tkalec, da je natkal platno in sukno. Tudi drugi obrtniki so po potrebi prihajali: čevljarji, šivilje, krojači. Kadar pa je bila pri hiši slučajno nevesta, je prišel tudi mizar. Ta je napravil posteljo, zibelko, mizo, lepo poslikano skrinjo in kolovrat. V skrinjo je bilo treba še balo: domačega platna in razne osebne predmete.

Ker je bil pač pustni čas, so se pogovori vteli okrog svatovanja porok in dot. Mladina pa se je ob večerih in nedeljah učila pisati in brati. Kjer so bile domačije oddaljene več kot eno uro, ni bila obvezna šola. V tistih časih je bila šola celodnevna. Povsod pri domačijah si našel vsaj Mohorjeve knjige in še razne mašne bukvice. Pri gotovih domačijah so imeli kar lepo zbirko knjig.

Poroke so se opravljale največ v pustnem času, na večjih domačijah je bila slovesnost kar doma. Cerkvene poroke so bile običajno v nedeljo ali ponedeljek popoldan, zelo redko pa konec tedna, ker so pravili, da taka poroka ni srečna.

Ko se je mladi par odločil za poroko, je bila prva pot župnišče, da se prijavi oklic. Ta je bil običajno tri nedelje zaporedoma, z opombo, če kdo ve za kak zakonski zadržek, naj ga javi. Med oklici enkrat je moral mladi par v župnišče k župniku k navku, kot so temu pravili t. j. nekaj poduk. Ko je bilo to opravljeno, sta si morala poiskati priče. Tema pričama so pravili »mož in široka«, bila pa so to krstni ali birmanski botri. Če je večja svatba, so najeli tudi »camarje«. To sta bila mlajša zgovorna fant in dekle, dobra pevca, ki sta znala svatovske pesmi in običaje. Njuna naloga je bila držati vso družino v veselem raz-

položenju. Nazadnje sta šla ženin in nevesta skupaj k sorodnikom in znancem vabit na ohcet. Tako sta vabila tudi do trideset parov — svatov. Po cerkvenem opravilu, ki je bilo običajno tudi z mašo, so se svatje zbrali v kaki dvorani, kjer je bilo pripravljeno za pojedino in ostalo. Tu sta vodila camar in družica zabavo. Seveda so bili tu tudi muzikanti. Nekaj pred polnočjo so »krancl dol rajali« (temu bi rekel, da nevesta oddaja s tem plesom venec). Okrog polnoči sta šla mlada poročenca spat. Ostala družina pa se je veselila in plesala naprej. Obvezen ples je bil »pošter tance«, kar še danes poznamo. Proti jutru je bila vsa družina več ali manj zaspana. Pred zaključkom vsega tega so kuharice postregle s kisljo juho. Priče pa so zaračunale strošek — lecman, koliko je znašal prispevek na posameznika ali par. Ko je bilo vse poračunano se je družina vrnila na domove. Ženin in nevesta pa sta šla včasih tudi na ženitno potovanje na Brezje ali pa sta kar doma urejala skupno ognjišče. Po približno štirinajstih dneh so se zopet zbrali običajno tam, kjer je bila poroka na tako imenovani pomivalici. Malo so se poveselili, plesali in radovednost zganjali o mladoporočencih. Ta običaj se je danes popolnoma opustil.

Matevž Čarf

Piknik ob Dravi

Literarni klub Slovenj Gradec je aprila meseca organiziral piknik na naši kmetiji v Radušah. Piknika so se poleg članov literarnega kluba udeležili tudi mentorji — slavisti: tov. Tone Turčin in tov. Andrej Makuc. Harmoniko sta pozno v noč igrala tov. Mikic in moj sin. Vzdušje je bilo pristrčno in veselo.

Tu sem spoznala člana lit. kluba Janeza Jurčiča-Vančija. To poznanstvo je povzročilo, da smo se domenili še za en piknik ob reki Dravi, kjer je Vančijev dom, obljubil pa nam je tudi vožnjo s čolnom po Dravi.

Tega dne ne bom nikoli pozabila. Zbirati smo se začeli okrog druge ure, najbolj pridni pa so pekli specialitete na žaru ter druge dobrote. Vanči je tudi bil glavni prevoznik in je peljal po Dravi vsakega, ki si je zaželel. Tako sva se tudi midve z Mileno spravili v čoln in bilo je zelo razburljivo, posebno, ko je čoln spremenil smer in se je nevarno nagnil, da se je v njem začela nabirati voda. Vanči je naju z Mileno tolažil, da to ni nič hudega in da bo že odlihl odvečeno vodo. Midve pa sva se zazrli v obronke Košenjaka, za katerimi je zahajalo sonce in na Brezovnikovi domačiji so spravljali seno s travnika. Grabljice so kdaj pa kdaj prenehale z delom in nas malo zavistno opazovale z brega — midve pa sva komaj čakali, da je Vanči zavil k bregu in sva se skobacali iz čolna. Nikoli ne bo pozabljena ta čudovita vožnja po mirni in skrivnostni Dravi. Hvala ti, Vanči. Potem je moj sin Janez raztegnil harmoniko in domače pesmi so zadonele v mrak poletnega dne. Celotna Vančeva žena je bila navdušena in je pristopila h koloni in Vanča pohvalila »Ja, to so ta pravi, ki pojejo domače pesmi.«

Mihaela Lenart

NAŠA USODA JE V NAŠIH ROKAH

Ne spominjam se več, kje sem, od takrat je minilo že več desetletij, na zidu nekega pisarja prebral: **Zavedaj se, da držiš v rokah usodo slovenskega naroda.** Morda je bilo to kje v Ljubljani ali na Vranskem ali v Dravogradu... Vem le to, da je bilo to zapisano na stranišču neke avtobusne postaje med Ljubljano in Črno na Koroškem in da to zagotovo ni bilo na Ravnah, ker na njihovi avtobusni postaji nimajo stranišča oziroma je noč in dan skrbno zaklenjeno.

Strokovno imenujemo take zapise »straniščna poezija«. Priznam, da sem v mladih letih takšne kracarje pogosto prebral, predvsem pa še gornji slogan, saj bi ga sicer že zdavnaj pozabil. Besede in grafiti ob njih so ponavadi imeli erotično ali vsaj alternativno sporočilo, bili so intimni mali oglasi, predvsem tisti, ki so bili napisani v cirilici, pa so bili nacionalistični. Od slednjih si nisem zapomnil skoraj nobenega, po čemer sklepam, da nisem nacionalist.

Tatvino duhovne lastnine imenujemo plagiat. To se rado dogaja predvsem v literaturi. Občutljivi avtorji se včasih zaradi domnevnega plagiatorstva zatečejo zoper koga celo na sodišče. Na srečo takih ni veliko, saj bi bile sicer sodne dvorane polne pisateljev in piscev. Ob prebiranju raznovrstne literature se človeku tako pogosto zazdi, da je kaj podobnega nekje že bral. Ta plagiatorski sindrom seže v meni včasih celo tako daleč, da si pomisljam javno zapisati kakšne čisto svoje ideje, češ kaj pa, če je to pred menoj kdo že zapisal ali izgovoril in bom v očeh javnosti postal plagiator.

O plagiatorstvu si že od nekdaj nisem kaj prida na jasnem. Če kaj objavim, pač tvegam: če mi ga bo kdo očital, se bom nekako že ubranil z izgovorom, da to ni bil zavestni plagiat, temveč kvečjemu podzavestno posnemanje oziroma poustvarjanje. Podzavesti pa si nisem kriv. V najhujših škripcih bi se poskušal izviti s primerom naših mladih in starih politikov, ki naj bi bili zaradi svojih izvirnosti zgledni, pa večkrat drug za drugim ponavljajo eno in isto. Zdaj v predvolilnem času tvornostno plagiatorstvo pri njih že kar bode v očri.

Pozorno sem poslušal Demosovo zborovanje o Prihodnosti Slovenije. Program je bil tako jednat in pristrčen, da bi bil pri prič spustil svoj glas v njihovo skrinjo, če bi bil takrat na volišču. Nekaj čudnega, kot prijeten spomin na mladost, pa me je spreletelo ob koncu pozdravnih besed avstrijskega gosta, ki je med drugim dejal: Nam Slovencem na avstrijskem Koroškem ni vseeno, kakšna bo prihodnost Slovenije. Navdušeni smo nad vašim programom in vam obljublamo, da bomo tudi mi, onstran meje, v naših rokah gor držali usodo slovenskega naroda.

Prepričan sem, da v njegovih besedah ni bilo nobenega plagiatorstva, še podzavestnega ne. Lahko pa bi mu ga dokazal, če ne bi tistega napisa že zdavnaj prepletkali in če bi se spomnil, v katerem kraju sem ga prebral.

Pe še eno naključje več, za Demos morda tudi en glas več.

Andrej Šertel

OLŠEVA — Januarja

Včasih je zima zunaj, pomlad pa v srcu, včasih pa je povsod zima in takrat človek najboljše stori, da gre nekam, kjer se mu ogreje srce.

Člani Društva za zdravo življenje in skladne medsebojne odnose Dravograd smo se odločili, da si popestrimo nedeljo v januarju s pohodom na Olševo.

Čeprav je bilo marsikateremu žal spolirane in očiščenega konjička, ko so se oblaki prahu valili za njim in pred njim, ko smo se »izluščili« iz večnega mraza in ivja Sp. Koprivne in se na križišču, kjer ena cesta vodi k Bukovniku, odločili za smer — desno, pa se je že dalo slutiti prelesti sončne, bleščave Olševe, saj so žarki kukali že skozi smreke ob gozdni cesti.

Sv. Duh, ljubko gorsko gnezdece, skrito med Zg. Savinjsko, Koroško in tudi prekomajno hribovje, nas je pričakalo že vse ogreto. V nedeljsko jutro so iz karavle kapljali vojaki eden za drugim, prebivalci — domačini pa so še spali spanje pravičnega, najbolj pridni pa so seveda že hodili od nedeljskih maš. Kot martinčki smo prilezli na sonce iz prašnih avtomobilov in ni nam šlo v glavo, da smo se pripeljali v pravo pomlad. Pot proti Olševi se je zlagoma pričela dvigovati, mene pa je tako privlačil pogled na Kamniške planine, da sem se nenehoma ozirala za njo. Ojstrica, Planjava, Babe, Škarje, Brana — do tu sem že vse prehodila, čakajo pa me še Skuta, Grintavec, Kočna, Rinke in še kaj, sem sama pri sebi premišljevala, ko sem odtrgala pogled od osončenih vrhov. Pa tudi, če še ne bi nobenega, ali pa, če bi že vse prehodila, pogled, ki so mi ga nudile mogočne tisočletne lepote, je bil veličasten Kot Jenko bi najraje rekla: Gora, ti, ki kljubuješ starostim stoletnim... Ko se je vzpon večal, sem se morala usmeriti nanj, sonce pa mi je žarke usmerilo naravnost v hrbet in ko smo se znašli pred Potočko zijalko, smo bili pošteno prepoteni in razvneti.

Hoja na Olševo je bila tokrat zame pot premišljevanja. Brezvetrno pomladansko vreme mi je burilo čustva, da bi najraje zapela hvalnico stvarniku ali potem spet grenka misel kapne v otroško veselje nad naravnimi čudeši, spet kot prej Jenko: Tebe, rož ni bilo, ko mogočno z neba sem svetilo, ti ko rosa zgineš, jaz pa bom ostalo, grob ti obsevalo, revež, hrani hvalo...

Kljub temu je hoja po vrhu še povečala obzorje našega razgleda in sedaj so vidne Julijske Alpe s Triglavom, del Karavank in avstrijske planine, ob takšnih lepotah se mora zbuditi še tako otopela duša. Naša otroška razposajenost se je nadaljevala tudi po poti nazaj.

Vračanje po senčni strani Olševe nam je nudilo obilico snega in ker le-tega v dolini zaman čakamo, smo se prav razposajeno okeпали in oribali, nekateri pa so tudi pristali večkrat na zadnji plati zaradi strme in splzke steze. Skratka, smeja je bilo dovolj za nadaljnje puste dneve.

Spust v dolino, v ivje in mraz je bil pravzaprav majhen šok za vse, ki nas je Olševo pobožala s svojo toploto. Nenavadni kontrasti vožnje so bili, kot bi nas nekdo po obrokih zamrzoval — ob cesti vse belo od ivja, ko pa si pogledal kvišku, pa so macesni in smreke

Olševa z južne strani. Foto: Matevž Čarf

še drhteli v rumeni svetlobi zahajajočega sonca. Olševa, v trenutkih, ko bodo sivi oblaki zunaj — in ne bo prijaznega obraza okrog mene, bom zaprla oči in se v mislih povzpela

nate. In toplota mi bo prevevala vse ude ob misli nate. Hvala ti za prečudovito nedeljo...

Milena Cigler

OGLAS

Planinsko društvo Prevalje išče oskrbnika za dom na Uršlji gori. Zaposlitev je sezonska, in sicer od 1. junija do 30. septembra.

Želen je mlajši upokojeni par. Plačilo po dogovoru.

Prijave pošljite v roku 15 dni po objavi Planinskemu društvu Prevalje. Planinski pozdrav

Predsednik društva
Ivan Kompreg

OH CETI

V predpustu je bilo včasih kar precej porok in ohceti.

Tukaj na Koroškem je še dandanes razširjena navada, da svate, ki pridejo po nevesto, pred okrašenimi in zaklenjenimi vrati pričakajo maskirane osebe.

Ludvik Mori

29. junij 1989 na tržnici v Slovenj Gradcu. Ali še bo kdaj tako?

Pustovanje nekoč

Še pred zadnjo vojno in nekaj let po njej je bilo pustovanje na podeželju kar precej razširjeno. Našemljeni stari in mladi so se v raznih likih pomikali od hiše do hiše in pobirali krofe. S seboj so nosili tudi koše in cajne brez dna, razno orodje ter drugo slično ropotijo. Čestokrat pa so se fantje spustili kar v malce pretirane potegavščine.

Bilo je še pred svetovno vojno, ko je bilo pri vsakem večjem kmetu po ducat in tudi več ljudi. Gospodinje so že na pustno soboto zvečer napekle veliko krofov (pri nas rečemo krapov) ter jih naložile v tista velika rešeta, ki so bila v rabi za presevanje žitaric na skednju.

V teh časih so bile na podeželju še velike in črne dimnice z majhnimi okni, ob večerih so bile te še slabo osvetljene, tako kar pripravne za izvedbo zamišljene potegavščine. Tako si je eden od fantov slekel hlače ter tiščal golo zadnjico tesno na šipo majhnega okna in z rahlim ropotom opozoril nase ženske, ki so pekle krofe. Te so brž začele ugotavljati, kdo ima tako velika lica, da še oči in nosu ni bilo mogoče videti, usta pa tako majhna. V tem času, ko so ženske buljile v čudno prikazen, je drugi neopazno odnesel skozi vrata polno rešeto s krofi, ki so si jih falotje med seboj razdelili. Verjetno pa so bili med njimi tudi taki, ki teh dobrot doma niso imeli v izobilju. Ko je prikazen izginila, so ženske šele odkrile prevaro, a bilo je prepozno.

Ludvik Mori

JAZ IN TI

Jaz sem hrib in ti dolina,
oba sva skladna pokrajina,
drug drugega poljubljava,
drug v drugem se zjubljava,

drug drugega objemava,
drug drugega prevzemava,
drug drugega prežemava.

drug drugega napajava,
drug drugega obdajava,
drug drugemu se dajeva,

drug drugega odpirava,
drug v drugega prodirava,
drug z drugim se zapirava,

drug drugega vdihavava,
drug v drugemu se dvigava,
drug drugega prepletava,

drug drugega používava,
drug v drugem se razlivava,
drug v drugem rasteva,

drug v drugem toneva,
drug drugega prebadava,
drug drugemu pripadava,

drug v drugemu se zjubljava,
drug drugega poljubljava,
oba sva skladna pokrajina,
jaz sem hrib in ti dolina.

ANDREJ ŠERTEL

Svatje bodo vsak čas tu

Rešitev novoletne križanke

vodoravno: srečno novo leto, leprozorij, lik, Empir, sat, seno, di, Čomolungma, Nomadi, mesar, pipe, t, obora, pakt, okel, ska, vrči, kit, Igorov, ut, oa, Slovenec, matičar, lth, utopija, Aci, ara, eolit, Tate, kri, ar, tvorec, Rikli, jantar, nad, rial, tetraeder, atom, tropovec, rorog, Jivaro, viri, som, mo, e, Imola, rjavec, ajuk, leninist, Itale, nuna, Kra, Ezav, Aventin, r, aa, tram, bananar, ost.

Do 22. januarja smo prejeli 55 rešitev, 25. januarja smo izžrebali 5 nagajencev:

Branka GROBELNIKA — Gozdarstvo Črna,
Minko HORVAT — TP Pameče,
Marjana SKOBIRJA — DSSS taksacija,
Nano HORVAT — Celjska cesta 40, Slovenj Gradec
Roka KOTNIKA — Dobrije 10, Ravne.
Čestitamo!

Uredništvo

Komisija, ki je izvajala in nadzorovala žrebanje: od leve: Vida Vrhnjak, Andrej Šertel in Hedvika Janše

Glasilo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, r. o.
Ureja uredniški odbor: Ida ROBNIK, Andrej ŠERTEL, Hedvika JANŠE, Vida VRHNJAK, Danilo RANC, Gorazd MLINŠEK.
Glavni urednik: Andrej ŠERTEL, odgovorna urednica: Ida ROBNIK, lektorica: Majda KLEMENŠEK, tehnični urednik: Bruno ZNIDERSIČ.
Naklada: 5600 izvodov.
Tisk: GZP MARIBORSKI TISK Maribor, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1990.

PUSTNA NAGRADNA KRIŽANKA

V uredništvu imamo še tri knjige, ki jih bomo izžrebali na uredniškem odboru v mesecu februarju za pravilno rešeno pustno križanko. Rešitve pošljite do 23. februarja na naslov uredništva.

			HOŠKO IME	ZAPONKA NA ODLEKI	ŠTUKEL LEON	HOTEL V SLOVENJ GRADCU	STAR CINOSOV AVTO	NOVINAR- SKO POROČILO	PEVEC DEDIČ	PRITRDI- NICA	KOŠ- TRENER NIKOLIČ	G. G SLOVENJ.	IZMETAČ NABOJEV PRI PUŠKI	PRITLIČJE		
			SPRIJEM- RUDNIK V VEČJE GMOTE	ROMAN RAVNIK	OLJNA REPIČA UŽIVALCI ALKOHOLA	JAVOR LAT.	TAKT	SKANDI- NAVSKI DROBIŽ	SPIS SLALPIN TOMO	ELA PIPAN	TELIČKA					
			ŠEF, BOSS					ROKOMETE MOMIE NADA TURK								
			MINERAL PRITOK PADA													
KDOR VOZI AVION				ENA OD PISAV TOMAŽ DOMICELJ					MOŠKI PEVSKI GLAS							
EDINI PRIMEREK				IZSTOPAJOČA STENA RIMSKO MESTO V DALJNINI					RUSKI REVOLUCIJA IZ VAST KMETOV AMPER					SLOV. POLITIK		
DIJAK V DRUGEM RAZREDU VIŠJE ŠOLE						ORFEL V GERMANSKI MITOLOGIJ	VERSTA TKANINE MAMILO							RIMSKA 1000 SPREMEM- BE		
TIBOR ROZMAN		NATREJ NAJSTAREJŠI LAT. PERNIK		MILANSKA OPER. RIŠA IZRAZ V MATEMATIKI					ZAČETEK DIRKE	LILY FRANČOSKI NOGOMETE						
SESTAVIL K. Z.	GRŠKI VEDEŽ NEMŠKA PISATELJICA							SKOBIR TANJA GEBIČNEŽ						KOLEGA DVAJZBNIK (V ZDA)		
JAPONSKI DENAR			OSEBNI ZAJEMEK MERA ZA MLEKO V ZDA			BEČITI REČ								IRSKO GROFENJŠ BRANJE ANA ČUK		
KRAJ PRI RAKEKU				SPRETNOST UMETNOST SL. PERNICA IN PISATELJ.			MEDNAROD. LETALSKA ORG.	PRVI SOVJETSKI KOHONANT								
DEVTERIJ	ZAGOTAV- LJATI RIBJE IKRE							KDOR ORJE						AKADEMSKI KLUB TEKOČINA ZA URBANIZACIJO		
IDA KRAVANJA		NAKUP MAKARSKA						IN TAKO NAPREJ OLGA SOVINČ						VESTA FRANČ. ZLATNIKOV MORALA		
TOVARNA V HARIBORU			KOP ALEŠ IZRASETEK NA GLAVI		SVETA GORA KNIN				JUG. ROKOMETE PASTIRSKA PESEM							
ROHENTATRA TV LJ BENO				ZARASTLA ODRGNJHA KRALJ ITAKE										REDITEV AMERIŠKI KOPITAR		
VEZNIK		MOJZESOV BRAT LJUB. HOŠKO IME				KRADLJIVEC POLMER	IGOR DEKLEVA	POKVARLJIV FRANČOSKI PISATELJ								
POTUJOČI PEVEC V STARI GRČIJU					GORA V SLOVENIJI PREDELEK BLEJSKEM JEZERU								REKREA- CIJA	ORIG. IME ZA IRSKO	CENT	
VELIKA TROFSKA PAPIGA			POTRDILO ZA POTOVANJE VREŠKA STENA			ATENSKI VOJSKOV. ZVEZA ZA STANDARDE PRI ORN	JAPONŠ. LUKA LATINSKI VEZNIK									
DUŠIK	OZNAČITI V KROGU ERVIN ENGLARO													ZADNJICA		
ICEK						DOH LJUB. PREDSTAV- NIŠTVA								JEZERO V ČADU SEVER		
PROTEIN V KORUŽNIH ZRNIN			JAKA AVŠIČ			PEVEC PESTNER			KOŠNAR BOŠNE MODIČ							